

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Diplomová práce

**Ekonomický dopad právního postihu cizinců na území
ČR**

Bc. Miroslava Hartmanová

© 2011 ČZU v Praze

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra práva

Akademický rok 2009/2010

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

Miroslava Hartmanová

obor Podnikání a administrativa

Vedoucí katedry Vám ve smyslu Studijního a zkušebního řádu ČZU v Praze
čl. 17 odst. 2 určuje tuto diplomovou práci.

Název práce: **Ekonomický dopad právního postihu cizinců na
území ČR**

Osnova diplomové práce:

1. Úvod
2. Cíl práce a metodika
3. Působnost jednotlivých institucí v právním postihu cizinců
4. Legislativní úprava
5. Nelegální migrace
6. Represivní opatření vůči cizincům
7. Ekonomické dopady právního postihu cizinců
8. Závěr
9. Seznam použitých zdrojů
10. Přílohy

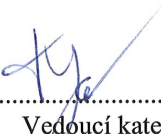
Rozsah hlavní textové části: 60 - 80 stran

Doporučené zdroje:

1. Cizinecké právo, texty zákonů. Praha: nakladatelství C. H. Beck, 2007. ISBN 78-80-7179-990-0.
2. CÍSAŘOVÁ D., FENYK J., GŘIVNA T.: Trestní právo procesní. Praha: Aspi, a.s., 2008. ISBN 978-80-7353-348-5.
3. JELÍNEK J.: Trestní právo hmotné. Vydání 2. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-630-X.
4. NOVOTNÝ O., VANDUCHOVÁ M. a kol.: Trestní právo hmotné - I. Obecná část. Vydání 5. Praha: Aspi, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-261-7.
5. NOVOTNÝ O., VOKOUN R. a kol.: Trestní právo hmotné - II. Zvláštní část. Vydání 5. Praha: Aspi, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-261-7.

Vedoucí diplomové práce: **JUDr. Jan Blažíček**

Termín odevzdání diplomové práce: duben 2011

.....
Vedoucí katedry

.....
Děkan

V Praze dne: 3. 2. 2010

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou diplomovou práci "Ekonomický dopad právního postihu cizinců na území ČR" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího diplomové práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autorka uvedené diplomové práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 8. dubna 2011

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala vedoucímu diplomové práce JUDr. Janu Blažičkovi za odborné vedení. Dále bych ráda poděkovala Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně, především Bc. Karlu Kočímu, za spolupráci a poskytnutí dat. V neposlední řadě bych ráda poděkovala své rodině a příteli Janu Liškovi za podporu během studia.

**Ekonomický dopad právního postihu cizinců na území
ČR**

Economical impacts of criminal sanctions of foreigners in
the Czech Republic

Souhrn

První část je věnována teoretickým východiskům problematiky ekonomického dopadu právního postihu cizinců na území České republiky. Jedná se o institucionální vymezení orgánů činných v trestním řízení, ale také o další orgány, které se během právního postihu angažují. Část práce také popisuje základní poznatky o zákonech, nelegální migraci a represivních opatřeních vůči cizincům. Druhá část, týkající se hlavního tématu, tedy ekonomických dopadů právního postihu cizinců, nejprve teoreticky popisuje možné dopady, otázku regularizace a následně také státní rozpočet. Z větší části je tato část práce věnována praktickému řešení, které je aplikováno na Inspektorát cizinecké policie Praha – Ruzyně. Praktické řešení se nejprve věnuje příjmům státního rozpočtu a podílu výnosů plynoucích ze zvoleného útvaru. V další části je sestaven jednoduchý jednorovnicový ekonometrický model, kterým jsou vysvětlovány vlivy jednotlivých zvolených faktorů na výnosy plynoucí z Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně do státního rozpočtu. Pro odhad ekonometrického modelu byla zvolena běžná metoda nejmenších čtverců. Možné využití modelu je viděno především v tvorbě různých scénářů vývoje jednotlivých faktorů.

Klíčová slova: cizinec, právní postih, nelegální migrace, regularizace, státní rozpočet, ekonometrický model, Inspektorát cizinecké policie Praha – Ruzyně.

Summary

First part deals with theoretical foundations of economical impact of criminal sanctions of foreigners in Czech Republic. It means institutions active in criminal proceedings, but also other institutions involved in criminal sanctions. Part of the work also describes laws regulating, illegal migration and repressive measures against foreigners. Second part, the main thesis, which means economical impact of criminal sanctions of foreigners, first describes theoretically possible impacts, problem of regulation and consequently state budget. This part is mainly devoted to practical solution, applied to Inspectorate of the Foreign Police in Praha – Ruzyně. This solution follows income of state budget and proportion of this income generated by selected organization. Next part is a simple one-equation econometrical model, that explains influence of selected factors on income generated by Inspectorate of Foreign Police in Praha - Ruzyně to state budget. Method of least squares was used for econometrical model estimate. Possible use of the model is mostly in creating different scenarios of development of individual factors.

Keywords: foreigner, criminal sanction, illegal migration, regularisation, state budget, econometrical model, Inspectorate of Foreign Police Praha – Ruzyně.

Obsah:

1. Úvod.....	14
2. Cíl práce metodika	15
3. Působnost jednotlivých institucí v právním postihu cizinců	17
3.1 Ministerstvo vnitra České republiky	17
3.2 Policie České republiky	18
3.2.1 Služba cizinecké policie.....	18
3.2.2 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu	19
3.3 Ministerstvo zahraničních věcí	20
3.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí	21
3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu.....	21
3.6 Ministerstvo spravedlnosti.....	21
3.6.1 Soudy	22
3.6.2 Státní zastupitelství	23
3.7 Ministerstvo financí	23
4. Legislativní úprava	24
4.1 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník	24
4.1.1 Působnost zákona.....	24
4.1.2°Trestní odpovědnost	25
4.1.3 Okolnosti vylučující protiprávnost	27
4.1.4 Trestní sankce	27
4.2 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním	28
4.3 Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky.....	30
4.3.1 Působnost zákona.....	30
4.3.2 Odepření vstupu cizinců na území.....	31

4.3.3	Přechodný pobyt na území.....	32
4.3.4	Výjezdní příkaz a rozhodnutí o povinnosti opustit území	35
4.3.5	Trvalý pobyt.....	36
4.3.6	Správní delikty	36
4.4	Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů	37
4.5	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád	37
5	Nelegální migrace	39
6	Represivní opatření vůči cizincům	40
6.1	Správní vyhoštění	40
6.2	Soudní vyhoštění.....	42
7	Ekonomické dopady právního postihu cizinců.....	42
7.1	Regularizace.....	43
7.2	Státní rozpočet	45
7.3	Vlastní práce	46
7.3.1	Výnosy Inspektorátu cizinecké policie Praha - Ruzyně	46
7.3.2	Ekonometrický model.....	49
7.3.3	Tvorba ekonometrického modelu	56
7.3.4	Jednorovnicový model.....	57
7.3.5	Podkladová data modelu.....	58
7.3.6	Korelační matice	58
7.3.7	Odhad lineárního regresního modelu.....	61
7.3.8	Verifikace ekonometrického modelu.....	63
7.3.9	Aplikace modelu	74
7.3.10	Zhodnocení	76
8	Závěr	79
9	Seznam použitých zdrojů.....	81

9.1 Knižní publikace:.....	81
9.2 Právní předpisy	81
9.3 Internetové zdroje	81
10 Přílohy.....	85

Seznam grafů

Graf č. 1: Nelegální migrace cizinců v letech 2000 – 2008.....	40
Graf č. 2: Vývoj počtu cizinců na území ČR v letech 2006 -2010.	47
Graf č. 3: Struktura celkových příjmů státního rozpočtu za 3. čtvrtletí 2010.....	49
Graf č. 4: Vývoj počtu přestupků řešených ICP Praha - Ruzyně	50
Graf č. 5: Vývoj počtu kontrol osob provedených ICP Praha – Ruzyně	52
Graf č. 6: Vývoj počtu spáchaných trestných činů řešených ICP Praha - Ruzyně	53
Graf č. 7: Vývoj počtu správních vyhoštění řešených ICP Praha - Ruzyně	54
Graf č. 8: Vývoj počtu spáchaných správních deliktů řešených ICP Praha - Ruzyně.....	55
Graf č. 9: Vývoj skutečných a vyrovnaných hodnot vysvětlované proměnné.	67
Graf č. 10: Skutečné hodnoty endogenní proměnné k vyrovnaným hodnotám.....	68
Graf č. 11: Vývoj hodnot reziduí v čase.	69

Seznam tabulek

Tabulka č. 1: Deklarace proměnných	57
Tabulka č. 2: Podkladová data.....	58
Tabulka č. 3: Korelační matice	59
Tabulka č. 4: Upravená tabulka podkladových dat.....	60
Tabulka č. 5: Nová korelační matice.....	61
Tabulka č. 6: Odhadnuté parametry γ	62
Tabulka č. 7: Tabulka vypočtených t-hodnot.....	71
Tabulka č. 8: Nalezené tabulkové hodnoty ($\alpha = 0,10$, $n-p = 18$).....	71
Tabulka č. 9: 3. Čtvrtletí roku 2006 z tabulky podkladových dat.....	76
Tabulka č. 10: 3. Čtvrtletí roku 2006 zvýšení proměnné x_2 o 5 %.....	76

Seznam obrázků

Obrázek č. 1: Útvar pro odhalení organizovaného zločinu.....	14
--	----

Seznam použitých zkratek

EU	Evropská unie
ICP Praha – Ruzyně	Inspektorát cizinecké policie Praha - Ruzyně
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
NATO	North Atlantic Treaty Organization – Severoatlantická aliance
PČR	Policie České republiky
SKPV	Služba kriminální policie a vyšetřování
Správní řád	Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád
Trestní řád	Zákon č. 141/1969 Sb., o trestním řízení soudním
Trestní zákoník	Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník
Zákon o pobytu cizinců	Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů

1. Úvod

Právní postih cizinců, jímž jsou myšleny jak správní delikty, tak i trestní stíhání cizinců na území České republiky má v mnoha ohledech vliv na ekonomiku země. Základem je vliv na státní rozpočet České republiky a to jak na stranu příjmů tak i výdajů. Právní postih s sebou nese jednak příjem především ve formě vybraných pokut, ale také náklady. Náklady v právním postihu cizinců jsou především viditelné v oblasti mezd, kdy celá Cizinecká policie pobírá znatelnou částku. Dalšími náklady jsou ty, jež se spojují přímo s konkrétním případem, jedná se o náklady na údržbu zadržovacích cel, náklady řízení a další.

Právní postih cizinců na území České republiky nemá však dopad pouze na bilanci státního rozpočtu, ale také na nezaměstnanost v České republice, na výši kriminality a na další negativní vlivy, vždy se odrážející v ekonomice. Nelegální zaměstnávání cizinců přináší do České republiky nejen zvýšenou míru kriminality, ale také způsobuje zabírání míst pro nezaměstnané občany České republiky. Větší míra zaměstnávání cizinců byla v České republice v minulosti zřetelná především ve stavebnictví a dalších odvětvích. Razantní zásah do například do stavebnictví a omezení zaměstnávání cizinců by mohl způsobit krach mnoha firem, zde působících a možný úpadek celého odvětví.

Nelegální migraci, kriminalitu s ní spojenou a následný právní postih je tak nutné vždy řešit se zřetelem na ekonomiku země.

2. Cíl práce metodika

Cílem práce je postihnout oblast právního postihu cizinců a vymezit oblasti jejího vlivu na ekonomiku České republiky. Práce je členěna do dvou základních částí. První část je teoretickým základem problematiky. Nejprve se práce věnuje institucionálnímu vymezení, kdy budou charakterizovány především orgány státní správy, které figurují v problematice právního postihu cizinců na území České republiky. V teoretické části bude dále přiblížena legislativa, již se orgány státní správy při právním postihu cizinců řídí. Jedná se v první řadě o trestní zákoník, zákon o pobytu cizinců na území České republiky, správní řád, trestní řád a další zákony. Následně se práce dostane přes problematiku a represivní opatření vůči cizincům až po samotnou otázku dopadů právního postihu cizinců na ekonomiku České republiky. K vypracování této teoretické části bude využito především prostudované odborné literatury, příslušných zákonů a také internetových stránek. V teoretické části bude využito především popisného výzkumu, kdy bude zadaná problematika popsána a vytyčeny případné problémy.

Druhá praktická část bude aplikována na konkrétní útvar Cizinecké policie České republiky, kterým je Inspektorát cizinecké policie Praha – Ruzyně. Spoluprací s tímto útvarem byla získána data, na základě kterých bude postupovat další práce. Pro praktickou část byly stanoveny dva cíle. Jedním z nich je spočítat na základě statistik poskytnutých uvedeným útvarem policie jaké jsou výnosy z právního postihu cizinců a tuto hodnotu dát do poměru s jednotlivými složkami příjmů státního rozpočtu a zjistit jaký podíl tyto výnosy tvoří. Druhý cíl se týká už pouze vybraného útvaru, v rámci něhož budou zkoumány jednotlivé faktory, které mohou mít vliv na výnosy plynoucí z tohoto útvaru do státního rozpočtu. Metodikou zpracování je u prvního případu především grafické zpracování na základě získaných dat od Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně a dále na základě dat veřejně přístupných týkajících se vývoje příjmů státního rozpočtu, které v tomto případě budou získány prostřednictvím webových stránek.

V druhém případě bude vytvořen jednoduchý jednorovnicový ekonometrický model, na jehož základě bude dána do vztahu vysvětlovaná proměnná a jednotlivé vysvětlující proměnné. Vysvětlovanou proměnnou jsou, dle stanoveného cíle, výnosy Inspektorátu cizinecké policie Praha - Ruzyně. Vysvětlujícími proměnnými modelu pak budou jednotlivé zvolené faktory, u nichž bude řešen případný vliv na tyto celkové výnosy. Podkladová data vstupující do ekonometrického modelu budou získána z interních statistik

Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně. Model bude zpracován pomocí aplikací Microsoft Excel 2007 a Gretl, v nichž budou prováděny jednotlivé výpočty a tvořeny grafy. Odhad ekonometrického modelu bude proveden běžnou metodou nejmenších čtverců. Odhadnutý model bude podroben v dalším kroku verifikaci a to jak ekonomické, tak dále statistické a ekonometrické. Posledním krokem bude navržení možného využití odhadnutého modelu v praxi a následně zhodnocení celé vlastní práce.

3. Působnost jednotlivých institucí v právním postihu cizinců

Základními institucemi, které lze zařadit do této skupiny, jsou například ty, jež spadají pod tzv. orgány činné v trestním řízení. Mezi ně jsou řazeny především policejní orgán, státní zástupce a soud. Mimo tyto orgány to mohou být dále ty, které mají pravomoci zasahovat do povolování k pobytu cizincům, nebo mohou různým způsobem zasahovat do právního postihu cizinců, či přímo být nápomocné při trestním stíhání cizinců. Těmito dalšími orgány jsou především ministerstva a jiné orgány státní správy České republiky.

3.1 Ministerstvo vnitra České republiky

Ministerstvo vnitra je stejně jako všechna ostatní ministerstva zřízeno na základě zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Působnost ministerstva je upravena §12 tohoto zákona. Mezi základní funkce, které jsou ministerstvu tímto zákonem vymezeny, patří veřejný pořádek a další úkoly zajišťující vnitřní pořádek a bezpečnost ve vymezeném rozsahu, zbraně a střelivo a v problematice cizinců je to například oblast cestovních dokladů, povolování pobytu cizincům a postavení uprchlíků na území České republiky (Ministerstvo vnitra České republiky, 2010).

V rámci dané problematiky je velmi důležitý Odbor azylové a migrační politiky. Útvar se věnuje problematice mezinárodní migrace a mezinárodní ochrany v České republice a to na úrovni legislativní, koncepční, analytické i realizační. Tento útvar Ministerstva vnitra České republiky působí především v oblastech uprchlictví, vstupu a pobytu cizinců, koncepce integrace cizinců a v mnohých dalších. Tento útvar se dále organizačně člení na dalších dvacet oddělení (Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, 2011).

Ministerstvo vnitra se v této oblasti řídí především Zásadami politiky vlády v oblasti migrace cizinců. Těchto zásad je celkem šest a jsou součástí usnesení vlády České republiky č. 55 ze dne 13. ledna 2003. Jako příklad lze uvést, že migrační politika státu je založena na koordinovaném postupu všech státních orgánů, orgánů územní a zájmové samosprávy (Ministerstvo vnitra České republiky, 2003).

Působnost Ministerstva vnitra České republiky je dále v některých oblastech delegována, na základě zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, na Policii České republiky. Ministerstvo vnitra je v rámci těchto vztahů správním orgánem nadřízeným Policii České republiky a je pro orgány policie současně orgánem dozorčím (Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, 2010).

V roce 2011 však došlo k zásadním změnám v činnosti Policie České republiky a Ministerstva vnitra. Dochází k procesu, kdy policii jsou odnímány některé činnosti a ty jsou zpětně převáděny na Ministerstvo vnitra. Úpravy těchto činností jsou platné od 1. ledna 2011, kdy došlo ke změně uvedeného zákona o pobytu cizinců. Došlo především ke změnám v případě povolování trvalých pobytů, a také v agendě dlouhodobých pobytů a víz (Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky, 2010).

3.2 Policie České republiky

Policie České republiky (dále jen PČR) je jednotný bezpečnostní ozbrojený sbor založený na základě zákona České národní rady ze dne 21. června 1991. Existence PČR je v současnosti podložena zákonem č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Úkolem PČR je chránit společnost, bezpečnost osob a majetku, veřejný pořádek a také předcházet konání trestné činnosti (Policie České republiky, 2010c).

PČR je jako orgán výkonu veřejné moci podřízena Ministerstvu vnitra. Organizační struktura je složena z policejního prezidia jako vrcholného orgánu a dále z jednotlivých útvarů s celostátní působností, krajských ředitelství a jimi zřízených útvarů s působností v daném kraji (Policie České republiky, 2010a).

V rámci organizační struktury PČR je pro problematiku cizinců podstatná Služba cizinecké policie, dále Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV (Služba kriminální policie a vyšetřování) a také Odbor mezinárodních vztahů (Policie České republiky, 2010c).

3.2.1 Služba cizinecké policie

Služba cizinecké policie je jednou z vysoce specializovaných složek PČR. Služba cizinecké policie se orientuje na odhalování nelegální migrace, uplatňování represivních

opatření a mnoho dalších činností. V rámci své činnosti se ve většině případů řídí zákonem č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Tento útvar PČR je zřízen na základě nařízení Ministerstva vnitra České republiky č. 67/2008, kterým byly zřízeny útvary PČR s celostátní působností (Policie České republiky, 2010b).

Organizační struktura tohoto útvaru je tvořena Ředitelstvím služby cizinecké policie, které je vrcholným orgánem a dalšími útvary spadajícími pod toto ředitelství, do roku 2011 jimi bylo 7 oblastních ředitelství, ta však byla zrušena. Od roku 2011 přebírá Ministerstvo vnitra od cizinecké policie agendu dlouhodobých pobytů a dlouhodobých víz. Pracoviště cizinecké policie se tak do budoucna zabývá pouze ohlašování místa pobytu na území po příjezdu do ČR, při případných dalších změnách se cizinec obrací již na pracoviště Ministerstva vnitra. Dále je organizační struktura tvořena inspektoráty cizinecké policie a odborem doprovodu letadel. V rámci Schengenské spolupráce České republiky s okolními zeměmi byla vytvořena v rámci cizinecké policie skupina VISION, která provádí své činnosti v rámci vydávání jednotných schengenských víz (Ministerstvo vnitra České republiky, 2010).

3.2.2 Útvar pro odhalování organizovaného zločinu

Tento taktéž specializovaný útvar PČR vznikl v roce 1995 a je pracovištěm pro výkon služby kriminální policie s působností na území celé České republiky. Stejně jako je charakterizována obecně činnost PČR je i Útvar pro odhalování organizovaného zločinu zodpovědný za udržování pořádku a bezpečnosti uvnitř státu (Policie České republiky, 2010d).

Jak již vyplývá z názvu tohoto útvaru, zabývá se trestnou činností, kterou provádí nikoliv jedinec, ale organizovaná skupina. Dnes je organizovaný zločin jednou z největších hrozeb světa. Jeho šíření v současné době zapříčiňuje destabilizaci mnoha světových ekonomických i politických systémů. Organizovaný zločin expanduje především v rozvojových zemích, které jsou v současnosti jeho centrem. Smyslem organizovaného zločinu je zajištění si co největších zisků a také získání vlivu jak ekonomického, tak i společenského. V rámci tohoto zločinu nejsou respektovány hranice mezi státy a neovladatelně se tedy šíří (Policie České republiky, 2010d).

Organizační struktura útvaru (Příloha 1) se odvíjí od územního členění České republiky na jednotlivé kraje (Policie České republiky, 2010d).

3.3 Ministerstvo zahraničních věcí

Ministerstvo zahraničních věcí bylo stejně jako jiná ministerstva založeno na základě zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Funkce tohoto ministerstva je být hlavním orgánem státu pro otázku zahraniční politiky a spolupráce. Dále se činnost Ministerstva zahraničních věcí zabývá také bezpečnostní politikou, spoluprací s organizacemi jako je NATO, v rámci těchto činností sestavuje ve spolupráci s Bezpečnostní radou státu také bezpečnostní strategii státu. Bezpečnostní strategie státu je základním koncepčním dokumentem obsahujícím základní principy bezpečnostní politiky České republiky (Ministerstvo zahraničních věcí, 2010).

Rok 2009 byl pro zahraniční politiku ČR velmi významný, především z důvodu předsednictví v Radě Evropské unie. ČR se v rámci tohoto předsednictví pokoušela orientovat politiku unie na východní Evropu. České předsednictví je obecně známo pod pojmem „tři E“ (ekonomika, energetika a Evropská unie ve světě) (Ministerstvo zahraničních věcí, 2010).

V rámci roku 2009 došlo k dalšímu důležitému zlomu v rámci zahraniční politiky České republiky a tím bylo dokončení ratifikace Lisabonské smlouvy, která vstoupila v platnost k datu 1. 12. 2009. Touto smlouvou byly změněny zakládající smlouvy Evropské unie. Česká republika tuto smlouvu podepsala za předpokladu výjimky pro budoucí uplatňování Listiny práv občanů Evropské unie. Tato výjimka pak na jedné straně zajišťuje možnost domáhat se svých práv vyplývajících z Listiny českými občany, na druhé straně zaručuje, že Evropský soudní dvůr nebude moci vynášet verdikty proti české legislativě. Lisabonskou smlouvu lze shrnout do několika důležitých bodů, kdy by smlouva měla zajistit:

- demokratičtější a transparentnější Evropu,
- efektivnější Evropu,
- Evropu práv a hodnot, zajišťující svobodu, solidaritu a bezpečnost,
- Evropu jako globálního aktéra (Ministerstvo zahraničních věcí, 2010).

Ve zkratce budou následně jednotlivé body vysvětleny. Prvním bodem se Lisabonská smlouva zaručuje dát občanům Evropské unie větší možnosti vyjádřit se a současně lépe vymezuje pravomoci jednotlivých orgánů unie a také pravomoci jednotlivých členských států. Dále byly Lisabonskou smlouvou upraveny hlasovací mechanismy, rozhodovací pravidla a je zvýšena efektivita Evropské unie ve významných oblastech zájmu. Za tyto oblasti jsou v současnosti považovány boj s terorismem a další trestnou činností a mnohé další. Součástí Lisabonské smlouvy je také Listina základních práv zajišťující lepší ochranu občanů unie. Tato listina zachovává stávající práva občanů a současně zavádí některá nová. Zajišťuje svobodu, solidaritu a bezpečnost svých občanů. Posledním bodem pak Evropská unie zamýšlí využít svého potenciálu k prosazování evropských zájmů (Ministerstvo zahraničních věcí, 2010).

Mezi další činnosti Ministerstva zahraničních věcí pak řadíme zajišťování vízové politiky a schengenské spolupráce (Ministerstvo zahraničních věcí, 2010).

3.4 Ministerstvo práce a sociálních věcí

Působnost Ministerstva práce a sociálních věcí (dále MPSV) má působnost především v oblasti sociální politiky a zaměstnanosti. Ve většině svých činností se MPSV řídí zákonem č. 435/2004 Sb., zákon o zaměstnanosti, na jehož základě jsou určeny vztahy mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. V rámci působnosti u cizinců stanovuje kritéria pro vstup cizinců na český trh práce, dále se MPSV zabývá mezinárodně právní ochranou dětí. Tuto ochranu zajišťuje Úřad pro mezinárodně právní ochranu dětí, který sídlí v Brně a je úřadem s celostátní působností (Ministerstvo práce a sociálních věcí, 2010).

3.5 Ministerstvo průmyslu a obchodu

Ministerstvo průmyslu a obchodu (dále MPO) bylo zřízeno na základě zákona 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2010).

Činnost MPO se týká podmínek vydávání živnostenského oprávnění, dále všeobecně podnikání v České republice. K dané problematice je to především podnikání s mezinárodním prvkem (Ministerstvo průmyslu a obchodu, 2010).

3.6 Ministerstvo spravedlnosti

Ministerstvo je dle zákona č.2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, ústředním orgánem

pro soudy, státní zastupitelství a dále pro Vězeňskou službu České republiky. V otázkách stíhání cizinců na území České republiky Ministerstvo spravedlnosti rozhoduje například o povolení vydat cizince k trestnímu stíhání nebo výkonu trestu do zahraničí (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2010)

3.6.1 Soudy

Soudy v České republice vykonávají soudní moc dle Ústavy ČR. V České republice je zaveden čtyřstupňový systém soudnictví, kdy na prvním stupni stojí okresní soudy a obvodní soudy v Praze, na vyšším stupni pak krajské soudy, vrchní soud a na nejvyšším čtvrtém stupni Nejvyšší soud České republiky a Nejvyšší správní soud České republiky. V rámci problematiky právního postihu cizinců mají působnost při trestním stíhání cizince na území ČR, případně jeho odsouzení (Ministerstvo spravedlnosti České republiky, 2011).

Okresní soudy

Okresní soudy vykonávají v ČR prvostupňová řízení ve věcech jak civilních tak i trestních. Současně mohou být některé okresní soudy pověřeny vedením obchodního rejstříku. Okresních soudů je v ČR celkem 85, kdy všechny nesou název okresní soud vyjma soudu v Praze (Obvodní soud pro Prahu 1 až 10) a Brně (Městský soud v Brně) (Okresní soudy v České republice, 2011).

Obchodní rejstřík (dále jen OR) vedený některými okresními soudy je systém vedený za účelem důsledné obchodní politiky. V OR jsou vedena identifikační čísla jednotlivých společností existujících v ČR a u těchto společností jsou dále vedena další povinná data, jako jsou jména a identifikační údaje jednatelů, den vzniku společnosti, její sídlo a další (Obchodní rejstřík firem, 2011).

Krajské soudy

Krajské soudy jsou druhým stupněm systému soudnictví existujícího v ČR. Krajské soudy rozhodují ve věcech, o nichž již bylo rozhodováno okresními soudy a dále ve zvláštních věcech daných zákonem. Krajské soudy na rozdíl od okresních soudů rozhodují senátem. Krajské soudy pak například rozhodují ve věcech týkajících se cizích států nebo osob používajících diplomatických imunit (Krajské soudy v České republice, 2011).

Vrchní soudy

Vrchní soudy jsou v ČR dva, jeden je v Praze, druhý je v Olomouci. Vrchní soudy jsou někdy kritizovány za jejich nadbytečnost, jejich činnost spočívá například v řešení řádných a mimořádných opravných prostředků (Vrchní soudy v České republice, 2011).

Nejvyšší soud České republiky

Tento soud je vrcholným orgánem soudnictví pro Českou republiku a rozhoduje ve všech věcech občanskoprávních a trestních, vyjma těch, o kterých rozhoduje Ústavní soud nebo Nejvyšší správní soud. Tento soud sídlí od roku 1919 v Brně (Nejvyšší soud České republiky, 2010).

3.6.2 Státní zastupitelství

Stejně jako u soudního systému existuje v ČR několika stupňový systém, je tomu tak i u státních zastupitelství, kdy nejvyšším orgánem je Nejvyšší státní zastupitelství. Státní zastupitelství zastupuje veřejnou žalobu v trestním řízení a vykonává i další úkony stanoví-li tak zákon. Činnost státních zastupitelství je dána Ústavou České republiky. V rámci činností s mezinárodním prvkem je v rámci koncepce státních zastupitelství dáno například stíhání terorismu a organizovaného zločinu (Nejvyšší státní zastupitelství, 2011).

3.7 Ministerstvo financí

Ministerstvo financí je ústředním orgánem pro státní rozpočet České republiky, státní závěrečný účet, státní pokladnu, daně, poplatky a clo, finanční kontrolu a mnoho dalšího jak je přesně vymezeno zákonem č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů České republiky, ve znění pozdějších předpisů. V rámci řešené problematiky je jeho působnost shledávána především v otázce státního rozpočtu, kdy veškeré výnosy plynoucí z vybraných pokut za správní delikty a jiné přestupky spáchané cizinci na území ČR plynou právě do státního rozpočtu (Ministerstvo financí České republiky, 2005).

4. Legislativní úprava

4.1 Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník (dále jen trestní zákoník) nahradil původní zákon č. 140/1961 Sb., trestní zákon, který pozbyl své účinnosti 1. ledna 2010. Trestní zákoník je členěn na obecnou a zvláštní část. V obecné části jsou popsány a definovány jednotlivé pojmy jako, kdo je pachatel, co je trestný čin a další. Specifická část pak přibližuje přímo jednotlivé druhy trestných činů, a jaké jsou jejich znaky. V další části bude blíže přiblížena pouze obecná část trestního zákona. Trestní zákon reprezentuje hmotnou část trestního práva (Trestní zákoník, 2009).

4.1.1 Působnost zákona

Působnost trestního zákoníku je dána Hlavou první. Trestní zákoník se vztahuje na trestné činy, základní podmínkou působnosti zákoníku je tedy spáchání trestného činu. Dle zákoníku je spáchaný čin trestný tehdy, byl-li za trestný určen zákonem dříve než byl spáchán (Jelínek, 2006).

Trestní zákoník má jednak působnost místní a dále také časovou. Časová působnost je určena základními pojmy a to je platnost a účinnost. Platnost právní normy určuje, kdy se zákon stává součástí právního řádu. Účinnost určuje, od kdy se stává tato norma závaznou. Aplikujeme-li tyto dva pojmy na trestní zákoník, lze říci, že trestný čin je posuzován dle zákona účinného v době spáchání tohoto činu. Současně lze pachateli uložit pouze takový trest, který umožňuje v době rozhodování o trestném činu (Jelínek, 2006).

Místní působnost v podstatě vymezuje teritorium, ve kterém trestní zákoník působí. Podle trestního zákoníku se tedy posuzují trestné činy spáchané na území České republiky. Jedná se v rámci zákona o tzv. zásadu teritoriality. Nezáleží tedy na státní příslušnosti pachatele ale na místě spáchání trestného činu. Dále jsou touto zásadou vysvětlovány také tzv. distanční dialekty, kdy se jedná o jednání, kterého se pachatel dopustil na území České republiky, ale následek nastal nebo měl nastat zčásti nebo zcela na území jiného státu, a dále se také jednání obrácené, kdy jednání se pachatel dopustil mimo území ČR, ale následek nastal nebo měl nastat na území ČR. Dále je u místní působnosti rozlišována tzv. zásada registrace, dle níž je trestnost činu spáchaného mimo území ČR

na palubě lodi či letadla registrovaného v ČR je tento trestný čin posuzován dle českého práva (Jelínek, 2006).

Další zásadou místní působnosti trestního zákoníku je zásada personality. Dle této zásady se působnost trestního zákoníku vztahuje na všechny trestné činy spáchané občany ČR a osobami, které mají na území ČR trvalý pobyt, bez ohledu na místo spáchání tohoto činu. Z této zásady tedy vyplývají určitá kritéria, jež se vztahují na subjekt trestného činu a to, že musí být v době spáchání trestného činu občanem ČR nebo zde musí mít alespoň trvalý pobyt (Jelínek, 2006).

§7 je dále určena zásada ochrany a univerzality. Zásada ochrany v sobě zahrnuje potřebu stíhat trestné činy, které směřují proti důležitým zájmům státu. Mezi tyto trestné činy, které jsou v trestním zákoníku taxativně vyjmenovány, řadíme například mučení a jiné nelidské zacházení, padělání peněz, násilí proti úřední osobě a další. Zásada ochrany se vztahuje pouze na ČR nikoliv na cizí zájmy. Druhou zásadou danou tímto paragrafem je zásada univerzality. Tato zásada pak umožňuje stíhat trestné činy spáchané cizincem v cizině. V tomto případě se jedná především o trestné činy typu mezinárodního terorismu (Jelínek, 2006).

4.1.2°Trestní odpovědnost

Pouze trestní zákon určuje trestné činy, trestní sankce a trestní odpovědnost. Trestní odpovědnost lze dle tohoto zákona uplatňovat pouze v případech společensky škodlivých (Jelínek, 2006).

Trestný čin

Trestný čin je společensky nebezpečným, který obsahuje znaky vymezené v trestním zákoně. Důležitým znakem trestného činu je úmyslné zavinění, nepostačí zavinění z nedbalosti. Trestné činy jsou pak dále dle zákona tříděny na přečiny a zločiny. Kdy přečinem rozumíme nedbalostní trestné činy a ty trestné činy, u nichž je dle zákona dána horní hranice trestní sazby šest let. Zločiny jsou pak ostatní trestné činy, které dle zákona nejsou přečiny a dále jsou vymezeny ještě tzv. zvlášť závažné zločiny, u nichž je horní hranice trestní sazby nejméně deset let (Trestní zákoník, 2009).

Jak již bylo řečeno, u trestných činů rozlišujeme zavinění a nedbalost. Zaviněním myslíme, že trestný čin byl spáchán úmyslně. V tomto případě pachatel ví, že svým jednáním ohrozí zájem chráněný zákonem nebo ví, že svým jednáním může takový zájem

ohrozit. V případě nedbalosti pak pachatel ví, že svým jednáním může takový zájem ohrozit, ale spoléhá, že k tomu nedojde, případně pachatel neví, že svým jednáním může takový zájem ohrozit, ale v daném případě to vědět mohl nebo měl (Trestní zákoník, 2009).

Pachatel trestného činu

Pachatelem trestného činu je dle zákona trestně odpovědná osoba, která svým jednáním naplnila všechny znaky trestného činu. Pachatelem trestného činu je dle zákona i osoba, která k provedení činu užila jiné osoby. Tato osoba využitá ke spáchání trestného činu není trestně odpovědná z různého důvodu, například věk, nepříčetnost a další (Jelínek, 2006).

Pachatel trestného činu mohou být pouze osoby sociálně zralé, tj. takové, které jsou schopny nést následky svého jednání. Dle trestního zákona jsou takovými osobami ty, jež v době páchaní trestného činu dovršili patnáctého roku života. Pokud pachatel dovršil patnáctého roku života, ale nedovršil osmnáctého roku je s ním dále jednáno jako s mladistvým. Po dovršení osmnáctého roku života se pachatel stává plně trestně odpovědným (Jelínek, 2006).

Dále je způsobilost být pachatelem trestného činu dána tzv. příčetností, která závisí na duševních schopnostech pachatele. Příčetnost lze vysvětlit jako schopnost pochopit význam páchaného činu pro společnost a také schopnost ovládat své jednání. Trestný zákon definuje v §26 nepříčetnost. Nepříčetnost je pak neschopnost rozpoznat protiprávnost svého jednání. V případě nepříčetnosti pak pachatel není za tento čin trestně odpovědný. Nepříčetnost může být způsobena duševní poruchou, neschopností rozpoznat nebezpečnost páchaného činu pro společnost, případně neschopnost ovládnout své jednání. Nepříčetnost má pak mnoho podob může být vrozená nebo získaná, dále může být trvalá nebo pouze přechodná. Zákon dále rozlišuje také tzv. zmenšenou příčetnost, kdy pachatel pro duševní poruchu v době páchaní trestného má sníženu schopnost rozpoznat protiprávnost svého konání případně ovládnout své jednání (Jelínek, 2006).

Spolupachatel

Spolupachatel je definován v případech, kdy byl trestný čin spáchán více osobami. V těchto případech odpovídá každá z těchto osob za trestný čin stejně, jako by jej spáchala sama. Spolupachatelé se dopouští trestného činu společným jednáním (Jelínek, 2006).

4.1.3 Okolnosti vylučující protiprávnost

Okolnosti vylučující protiprávnost jsou takové okolnosti, které pachatele trestného činu ospravedlňují. Toto jednání pak není protiprávní a není nebezpečné pro společnost. Tyto okolnosti jsou taxativně uvedeny v zákoně. Jedná se o krajní nouzi, nutnou obranu, svolení poškozeného, přípustné riziko a oprávněné použití zbraně (Jelínek, 2006).

V případě krajní nouze pachatel jinak trestného činu odvrací páčáním tohoto činu nebezpečí hrozící chráněnému zájmu. Nutné je splnit několik podmínek a to, že nebezpečí hrozí bezprostředně a přímo, nebezpečí není možné odvrátit jinak a následek spáchání trestného činu nesmí být stejně závažný nebo ještě závažnější než ten, který hrozil (Jelínek, 2006).

U krajní nouze se jedná taktéž o jednání jinak trestné, kterým však někdo odvrací přímo hrozící nebo trvající útok na zájem chráněný trestním zákonem. V tomto případě se nejedná o trestný čin, pokud jsou splněny všechny podmínky nutné obrany a to, že se jedná o přímo hrozící nebo trvající útok, útok směřuje proti chráněnému zájmu a tato obrana byla přiměřená způsobu útoku (Jelínek, 2006).

U svolení poškozeného máme na mysli, že se jedná o jednání na základě svolení osoby, jejíž zájmy, o nichž může tato osoba bez omezení rozhodovat, jsou tímto činem dotčeny. Toto svolení musí být dáno předem nebo současně s jednáním a musí být dáno dobrovolně, určitě, vážně a srozumitelně. Za toto svolení nelze dle zákona považovat souhlas k ublížení na zdraví nebo usmrcení (Jelínek, 2006).

Nově je v trestním zákoně upraveno přípustné riziko, které je definováno jako konání společensky prospěšné činnosti v rámci výkonu zaměstnání, povolání, postavení nebo funkce, kterým je ohrožen zájem chráněný zákonem, nelze-li tohoto společensky prospěšného výsledku dosáhnout jinak. Ohrožením chráněného zájmu v tomto případě nesmí být ohrožení života či zdraví člověka (Jelínek, 2006).

Posledním případem okolností vylučujících protiprávnost je dle trestního zákona oprávněné použití zbraně. Oprávněným použitím je myšleno použití v mezích stanovených jiným právním předpisem. Jiným právním předpisem může být zákon č.219/1999 Sb. o ozbrojených silách České republiky (Jelínek, 2006).

4.1.4 Trestní sankce

Trestní zákon vymezuje dále trestní sankce, čímž jsou myšleny tresty a ochranná opatření. Pachateli lze ukládat trestní sankce pouze na základě trestního zákona

a zároveň nelze ukládat nepřiměřeně přísný trest, který by ponižoval lidskou důstojnost. Trestní sankce je tedy nutné ukládat přiměřeně v souladu se spáchaným trestným činem a také poměry pachatele. Soud při ukládání trestu přihlíží k závažnosti spáchaného trestného činu, dále k osobním, rodinným a majetkovým poměrům pachatele. Dále je při stanovení trestu přihlíženo k jednání pachatele po spáchání trestného činu, je přihlíženo k polepšujícím a k přitěžujícím okolnostem (Trestní zákoník, 2009).

Druhy trestů

Zákonem jsou taxativně vyjmenovány druhy trestů, které mohou být pachateli za spáchání trestného činu uloženy. Patří mezi ně například odnětí svobody, domácí vězení, peněžitý trest, zákaz činnosti, pobytu a mnoho dalších. Trestem odnětí svobody pak může být nepodmíněný trest odnětí svobody, podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody a podmíněné odsouzení k trestu odnětí svobody s dohledem. Zvláštním typem odnětí svobody, které dále zákon uvádí je výjimečný trest. Výjimečným trestem je myšlen trest odnětí svobody na dvacet až třicet let a také trest odnětí svobody na doživotí (Trestní zákoník, 2009).

V rámci postihu cizinců jsou v trestním zákoně definovány specifické tresty zákaz pobytu a vyhoštění. Zákaz pobytu může být uložen na jeden rok až deset let. Tento trest pobytu se nesmí vztahovat na místo nebo obvod, v němž má pachatel trvalý pobyt. Pro cizince specifičtější je trest vyhoštění, kdy je v zákoně přímo uvedeno, že tento trest se vztahuje na osoby, které nejsou občany České republiky. Trest vyhoštění je pachateli udělen buď jako trest samostatný nebo jako trest vedlejší (Trestní zákoník, 2009).

Vedle trestů jsou jako trestní sankce dále zákonem definovány tzv. ochranná opatření. Ochranná opatření jsou v zákoně uvedeny jako ochranné léčení, zabezpečovací detence, zabránění věci nebo jiné majetkové hodnoty a také ochranná výchova. Ochranná výchova je pak specifickým ochranným opatřením pro trestání mládeže a je tak přímo upravena zákonem o soudnictví ve věcech mládeže (Trestní zákoník, 2009).

4.2 Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním

Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním (dále jen trestní řád) upravuje postupy jednotlivých orgánů činných v trestním řízení. Tento zvláštní zákon upravuje procesní část trestního práva. „*Trestní právo procesní je odvětví práva, které chrání před trestnými činy zájmy společnosti, ústavní zřízení České republiky, práva a oprávněné zájmy fyzických a právnických osob tím, že upravuje postup orgánů činných v trestním*

řízení, popř. i jiných osob zúčastněných na trestním řízení, při zjišťování trestných činů, při rozhodování o nich a při výkonu rozhodnutí a při předcházení a zamezování trestné činnosti.“(Císařová, 2006)

V trestním řádu jsou uvedeny základní zásady trestního řízení, které musí být v jeho průběhu respektovány. Význam těchto zásad spočívá především v tom, že jsou základem, na němž celé trestní právo procesní spočívá. Tyto zásady pak zajišťují správné vedení trestního řízení a také zajišťují ochranu práv a povinností jak společnosti, tak i osoby, proti níž je řízení vedeno. Těchto zásad je v zákoně uvedeno celkem čtrnáct (Trestní řád, 1961).

První zásadou je zásada stíhání jen ze zákonných důvodů. Tato zásada uvádí, že nikdo nemůže být stíhán z jiného důvodu, než z důvodů uvedených zákonem. Stíhat pachatele lze nejen pouze z důvodů daných zákonem, ale také pouze způsobem, který stanoví trestní řád. Další zásadou je, že ten, proti němuž je vedeno trestní stíhání, je nevinný, dokud mu není pravomocným odsuzujícím rozsudkem soudu vyslovena vina. Tudíž na stíhaného nelze do doby vynesení rozsudku hledět jako by byl vinný. Dále je uvedeno, že státní zástupce je povinen stíhat spáchání každého trestného činu, o němž se dozví, jestliže zákon či mezinárodní smlouva nestanoví jinak (Trestní řád, 1961).

Dále se základní zásady věnují orgánům činným v trestním řízení, jejich povinnostem a způsobu postupu při trestním stíhání. Základem pro trestní stíhání v rámci orgánů v tomto stíhání činných je jejich vzájemná spolupráce daná zákonem. S orgány činnými v trestním řízení jsou dále povinné spolupracovat státní orgány, právnické a fyzické osoby. Plnění povinnosti spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení lze odmítnout pouze v případech daných zákonem, kdy je osoba či orgán vázán mlčenlivostí (Trestní řád, 1961).

V trestním řádu jsou dále uvedeny případy osob, které jsou vyňaty z pravomoci orgánů činných v trestním řízení. Jedná se především o osoby využívající výsad a imunit podle zákona případně podle mezinárodního práva. Dále jsou taxativně vymezeny případy, v nichž je trestní stíhání nepřipustné. Jedná se například o případy, kdy je trestní stíhání promlčeno, dále jde-li o osobu, která není z hlediska věku trestně odpovědná a další (Trestní řád, 1961).

Dle zákona jsou orgány činnými v trestním řízení myšleny soud, státní zástupce a policejní orgán, blíže byly tyto orgány přiblíženy v kapitole působnost jednotlivých institucí (Trestní řád, 1961).

V Hlavě třetí trestního řádu jsou uvedena obecná ustanovení o úkonech trestního řízení. Mezi tyto úkony v rámci trestního řízení řadíme dožadání, protokol, podání, doručování či nahlížení do spisů. V trestním řádu jsou uvedeny postupy při těchto úkonech (Trestní řád, 1961).

V rámci řešené problematiky je v trestním řádu důležitá část věnující se právnímu styku s cizinou. Touto částí zákona se postupuje pouze v případech, kdy problematika není upravena žádnou mezinárodní smlouvou. Dle paragrafů trestního řádu se postupuje v případech vydávání cizinců dále při předávání osoby mezinárodnímu trestnímu soudu či tribunálu. Trestním řádem je také upraven Schengenský informační systém v oblasti získávání informací pro orgány činné v trestním řízení (Trestní řád, 1961).

4.3 Zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky

Dalším zákonem upravujícím problematiku právního postihu cizinců na území ČR je zákon č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen zákon o pobytu cizinců). Tento zákon prošel s účinností od 1. ledna 2011 podstatnými změnami. Zákon o pobytu cizinců je v problematice cizinců základním zákonem upravujícím, jak z názvu vyplývá, pobyt cizinců na území ČR, dále podmínky jejich vstupu na území státu a také podmínky jejich vycestování. Současně tento zákon upravuje v rámci upravovaných oblastí také působnost Policie ČR, Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.1 Působnost zákona

Tento zákon se vztahuje na osoby, které jsou považovány za cizince. V rámci zákona o pobytu je cizincem myšlena fyzická osoba, která není státním občanem České republiky. Zákonem je dána skupina osob, na něž se zákon nevztahuje. Jedná se především o osoby, které zažádali o mezinárodní ochranu, dále o osoby, které pobývají na území ČR na základě zvláštního právního předpisu. Poslední skupinou jsou pak osoby, které požádali ČR o udělení oprávnění k pobytu za účelem poskytnutí dočasné ochrany (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Zákon dále upravuje podmínky vstupu cizinců na území a problematiku odepření vstupu cizinců na území (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.2 Odepření vstupu cizinců na území

Zákonem jsou uvedeny případy, ve kterých bude cizinci odepřen vstup na území ČR. Jedná se především o ty případy, kdy cizinec nemá platný cestovní doklad, nebo když předkládá ke kontrole padělaný či pozměněný cestovní doklad. Dalším případem je ten, kdy cizinec nepředloží vízum či jiné doklady prokazující účel a zabezpečení pobytu na území státu. Ostatní případy jsou dále zákonem také taxativně vymezeny. V rámci trestní problematiky se pak jedná o případy, kdy je podezření, že by cizinec mohl při svém pobytu ohrožit bezpečnost státu či jiného smluvního státu, případně narušit veřejný pořádek či ohrožit mezinárodní vztahy států (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Cizinec, kterému byl odepřen vstup na území státu má povinnost vycestovat zpět do zahraničí. Zákonem o pobytu cizinců jsou však uvedeny případy, kdy cizinec, ačkoliv mu byl odepřen vstup na území, tuto povinnost vycestovat nemá. Jedná se o případy, kdy cizinci hrozí bezprostřední ohrožení života z důvodu úrazu či nemoci, tedy je tomuto cizinci nutné poskytnout neodkladnou zdravotní péči. Tento cizinec je však oprávněn pobývat na území státu pouze po dobu nezbytně nutnou. Tento cizinec je pak policií dopraven na hranice státu v okamžiku, kdy je s ohledem na jeho zdravotní stav, schopen vycestovat (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Cizinec žádající o oprávnění k pobytu na území státu musí prokazovat prostředky k pobytu. Tyto prostředky jsou prokazovány jednak předložením peněžních prostředků, případně dokladu potvrzujícího zaplacení služeb spojených s pobytem. Předložením prostředků je zákonem myšleno prokázání se výpisem z účtu vedeného v bance nebo jiné finanční instituci na jméno cizince, jiným dokladem o finančním zajištění, ze kterého je zřejmé, že cizinec může využívat peněžní prostředky minimálně v zákonem stanovené výši. Poslední možností prokázání peněžních prostředků je předložení platné mezinárodně uznávané platební karty. Minimální výše peněžních prostředků stanovená zákonem se vždy odvíjí od výše existenčního minima a od počtu dní, po které bude cizinec na území státu pobývat (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.3 Přejídný pobyt na území

Přejídný pobyt na území ČR začíná pro cizince v případě po překročení hranic, když mu nebyl odepřen vstup, po překročení hranic v případech, kdy není hraniční kontrola prováděna a také ode dne narození v případech stanovených zákonem. Na území ČR může cizinec přebývat přejídně bez víza, na základě krátkodobého víza nebo na základě dlouhodobého víza. Dlouhodobým vízem je myšleno vízum k pobytu nad 90 dnů, krátkodobým vízem je pak vízum pro dobu kratší (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Případy, kdy cizinec pobývá na území státu bez víza, jsou zákonem taxativně vymezeny. Jedná se například o případy, kdy je tak stanoveno mezinárodní smlouvou, kdy se jedná o občana Evropské unie nebo o případy, kdy je cizinec ve výkonu zabezpečovací detence, vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody. Tento pobyt, kdy není vyžadováno vízum, je ukončen policií v případech, kdy cizinec úmyslně závažným způsobem narušil veřejný pořádek, porušil povinnosti dané zákonem o pobytu cizinců a z dalších důvodů jak jsou uvedeny tímto zákonem. Policie tento pobyt ukončuje vydáním tzv. výjezdního příkazu. Výjezdním příkazem je dána doba, do kdy musí cizinec opustit území ČR, případně může být zahájeno řízení o vyhoštění cizince z území (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Dále může cizinec pobývat na území ČR na základě krátkodobého či dlouhodobého víza. Oba typy víz jsou udělovány policií ČR, liší se pouze dobou, pro kterou jsou udělovány. Pro udělení víza musí cizinec splňovat určité požadavky a předložit dokumenty, uvedené v zákoně o pobytu cizinců (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Přejídný pobyt je udělován také cizinci na základě diplomatického či zvláštního víza. Toto vízum je udělováno cizinci do cestovního nebo diplomatického pasu a je udělováno na základě zvláštních výsad a imunit, jež cizinec používá. Diplomatické a zvláštní vízum je udělováno zastupitelským úřadem. U tohoto víza může být Ministerstvem zahraničních věcí vyhlášena neplatnost (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Cizinci, kteří na území státu pobývají na základě víza k pobytu nad 90 dnů, mohou během tohoto pobytu zažádat o povolení k dlouhodobému pobytu. Je udělováno pro dobu delší než šest měsíců a je udělováno pro stejný účel pobytu, k jakému bylo uděleno

předchozí vízum. Dále je oprávněn podat žádost o povolení k dlouhodobému pobytu cizinec, který na území pobýval po dobu nejméně 90 dnů za účelem strpění pobytu a dále je povinen pobývat na území nejméně po dobu tří let za účelem strpění pobytu. Dalšími případy, kdy cizinec může žádat o dlouhodobý pobyt je, pokud žádost podá manžel, nezletilé nebo zletilé nezaopatřené dítě, které na tomto území již pobývá, dále pokud je cizinec členem personálu zastupitelského úřadu cizího státu nebo mezinárodní vládní organizace akreditované v České republice. Tato žádost o povolení k dlouhodobému pobytu na území ČR se podává na zastupitelském úřadu a cizinec je oprávněn pobývat na území státu pouze po dobu uvedenou v průkazu o povolení k pobytu (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu se dle zákona vydává k různému účelu, je to povolení za účelem společného soužití rodiny na území, povolení vydané rezidentovi jiného členského státu Evropské unie, povolení za účelem studia na území, povolení za účelem ochrany na území, za účelem vědeckého výzkumu, případně za účelem zaměstnání na území ve zvláštních případech (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem společného soužití rodiny na území

Žádost o získání tohoto povolení podává cizinec, který je manželem cizince s povoleným pobytem, nezletilým či zletilým nezaopatřeným dítětem manžela s povoleným pobytem, nezletilým cizincem, který byl cizinci s povoleným pobytem nebo jeho manželů svěřen do náhradní rodinné péče, rodičem nezletilého cizince, kterému byl udělen azyl, případně osamělým cizincem starším 65 let, který se o sebe nedokáže sám postarat. Tato žádost o povolení k dlouhodobému pobytu se podává na zastupitelský úřad. Podaná žádost musí obsahovat veškeré náležitosti uvedené v zákoně o pobytu cizinců (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu rezidenta jiného členského státu Evropské unie

Žádost v tomto případě podává rezident jiného členského státu EU, pokud má v úmyslu pobývat na území ČR po dobu delší než jsou 3 měsíce. Zákonem jsou opět dány doklady, které cizinec musí doložit k žádosti o dlouhodobý pobyt (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem studia na území

Jak již vyplývá z názvu, jedná se o případy, kdy cizinec hodlá pobývat na území ČR po dobu delší než tři měsíce a to za účelem studia. Pokud se jedná o nezletilé dítě je k žádosti o tento pobyt nutné doložit souhlas rodiče, popřípadě jiného zákonného zástupce či poručníka (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území

Toto povolení je vydáváno Ministerstvem vnitra na žádost cizince, který je pravděpodobně obětí trestného činu obchodování s lidmi, osobou, pro kterou bylo organizováno překročení státní hranice, jejíž svědectví může být významné pro odhalení této skupiny, zabývající se organizováním nedovoleného překročení státních hranic. Tento cizinec získá povolení pouze za předpokladu, že se rozhodne spolupracovat s orgány činnými v trestním řízení. Pro toto rozhodnutí je cizinci udělena lhůta jednoho měsíce (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu

Žádost o povolení k dlouhodobému pobytu za účelem vědeckého výzkumu podává cizinec, který uzavřel s výzkumnou organizací tzv. dohodu o hostování. Aby byl splněn smysl dlouhodobého pobytu, je nutné, aby doba, pro kterou byla dohoda uzavřena, byla delší než 3 měsíce. Výzkumnou organizací, se kterou je dohoda uzavřena, může být veřejná výzkumná instituce, vysoká škola nebo jiná výzkumná organizace zapsaná do seznamu výzkumných organizací (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání na území ve zvláštních případech – zelená karta

Povolení k dlouhodobému pobytu za účelem zaměstnání ve zvláštních případech je zákonem označováno jako získání tzv. zelené karty. Účelem pobytu cizince žádajícího vydání zelené karty je zaměstnání na jedné z pracovních pozic v centrální evidenci volných pracovních míst obsazitelných právě držiteli zelené karty. Tato žádost je podávána na zastupitelském úřadu. Pro získání zelené karty musí cizinec splňovat podmínky dané zákonem, mezi které patří požadované vzdělání a odborná způsobilost k výkonu povolání. Zelená karta tak může být vydána kvalifikovanému cizinci s vysokoškolským vzděláním (typ A), cizinci žádajícímu o zaměstnání na pracovní pozici minimálně

s požadavkem vyučen (typ B) a pro ostatní pracovníky (typ C) (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Modrá karta

Modrá karta je udělována cizinci s vysokou kvalifikací, který žádá o zaměstnání odpovídající této kvalifikaci a hodlá pobývat na území státu po dobu delší než tři měsíce. Vysokou kvalifikací je zákonem o pobytu cizinců myšleno vysokoškolské vzdělání nebo vyšší odborné vzdělání, pokud studium trvalo alespoň tři roky (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Povolení k pobytu za účelem strpění pobytu na území

Toto povolení k pobytu je udělováno Policií ČR cizinci, kterému bylo uděleno vízum pro dobu 90 dnů za účelem strpění pobytu na území, pokud důvody, pro které bylo vízum uděleno, trvají i nadále. Toto povolení může být dále uděleno také cizinci, kterému skončila platnost povolení k dlouhodobému pobytu za účelem ochrany na území nebo mu bylo povolení zrušeno z důvodu ukončení trestního řízení, případně pokud právě probíhá řízení proti zaměstnavateli o vyplacení dlužné mzdy (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.4 Výjezdní příkaz a rozhodnutí o povinnosti opustit území

Výjezdní příkaz je doklad, jenž z moci úřední vydává policie, pokud došlo ke zrušení nebo uplynutí platnosti víza, dále jej může vydat i Ministerstvo vnitra v případě, kdy došlo k zamítnutí žádosti o povolení k dlouhodobému či trvalému pobytu. Výjezdní příkaz má tvar štítku, který je cizinci vyznačen policií, Ministerstvem vnitra případně Ministerstvem zahraničních věcí do cestovního dokladu. Po vyznačení výjezdního příkazu do cestovního dokladu cizince, má cizinec právo přebývat na území ČR přechodně po dobu, která je nezbytná pro provedení veškerých úkonů potřebných k vycestování ze státu (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Rozhodnutí o povinnosti opustit území je vydáváno policií v případě, kdy cizinec vlastní oprávnění k pobytu vydané jiným členským státem EU, ale na území ČR pobývá neoprávněně. Doba uváděná v rozhodnutí o opuštění území je udávána v období od sedmi do šedesáti dnů (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.5 Trvalý pobyt

Oprávnění k trvalému pobytu na území státu cizinec získá na základě povolení k trvalému pobytu, případně na základě rozhodnutí příslušného orgánu o svěřením cizince do náhradní péče. Zákonem je uvedeno několik případů, ve kterých je cizinci vydáno povolení k trvalému pobytu. Povolení k trvalému pobytu se vydává:

- z humanitárních důvodů,
- z jiných důvodů hodných zřetele,
- pokud je to v zájmu ČR,
- jedná-li se o nezletilé dítě nebo zletilé nezaopatřené dítě cizince, který na území pobývá na základě povolení k trvalému pobytu (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Zákonem jsou také dány případy, ve kterých se povolení k trvalému pobytu nevydává. Jedná se především o případy, kdy cizinec předloží padělané doklady, dále v případech polygamiího manželství, pokud je cizinec evidován v evidenci nežádoucích osob a v dalších. Ministerstvo vnitra má také pravomoc v určitých případech zrušit platnost povolení k trvalému pobytu. Je to například v případech, kdy bylo zjištěno, že při žádání o povolení došlo k obcházení zákona případně, pokud o to cizinec zažádá (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Zákonem jsou také upraveny povinnosti cizinců při jejich pobytu na území ČR, dále je upravena problematika jednotlivých průkazů a cestovních dokladů a represivní opatření (správní vyhoštění), správní delikty, správní řízení a působnost jednotlivých institucí. Tato problematika bude probrána podrobněji v dalších částech práce (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.3.6 Správní delikty

Zákonem o pobytu cizinců na území ČR je upravena problematika správních deliktů spáchaných ze strany cizinců. Obecně správním deliktem je myšlen veřejnoprávní delikt, který je řešen správním úřadem, jinak řečeno jedná se o tzv. přestupky. Jedná se tedy o porušení normy veřejného práva (Doleček, 2010).

V rámci problematiky s mezinárodním prvkem lze říci, že správním deliktem je, pokud cizinec vstoupí na území státu v rozporu se zákonem, poruší některé ze svých povinností daných zákonem případně další protiprávní jednání. Za přestupek se uděluje

pokuta v zákonem stanovené výši, která může být až 50 000 Kč dle typu přestupku, ke kterému došlo ze strany cizince. Dále jsou definovány správní delikty právnických a podnikajících fyzických osob. Za tyto správní delikty může být uložena pokuta až ve výši 500 000 Kč za každého cizince, v případech kdy se jedná o leteckého dopravce, provozovatele vodní dopravy či pravidelných autobusových linek (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

4.4 Zákon č. 325/1999 Sb. o azylu, ve znění pozdějších předpisů

Jak již vyplývá z názvu zákona, tento zákon upravuje především problematiku mezinárodní ochrany. Zákon obsahuje jak prvky hmotného, tak i procesního práva. V rámci procesní části však pouze upravuje odchylky od správního řádu, který je procesní normou, jíž se tato problematika také řídí. Zákonem jsou upraveny základní pojmy, dále formy mezinárodní ochrany, její druhy a podmínky, které cizinec musí splňovat, aby tuto ochranu získal (Odbor azylové a migrační politiky, 2008).

4.5 Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád

Správní řád je základním předpisem upravujícím postup orgánů moci výkonné a orgánů státní správy. Správní řád se používá v případech, kdy neexistuje zvláštní zákon či jiný předpis. Stejně jako v jiných, například dříve uvedených zákonech, jsou i ve správním řádu uvedeny základní zásady a tj. například postup správních orgánů v souladu s jinými předpisy a mezinárodními smlouvami. Správní orgány dále uplatňují svou pravomoc pouze na základě zákona (Správní řád, 2004).

Veřejná správa je v tomto zákoně definována jako služba veřejnosti. Zákonem je přesně dáno, že kdo jedná v rámci působnosti správního orgánu, je povinen se k dotčeným osobám chovat zdvořile a dle možností jim vycházet vstříc. Správní orgány mají také povinnost těmto osobám poskytovat informace o jejich právech a povinnostech. Postup správního orgánu je správním řádem označován jako správní řízení. Správní řízení je pak přesně definováno jako proces, v rámci něhož dojde k vydání rozhodnutí, jímž se zakládají, mění nebo ruší práva nebo povinnosti dotčené osoby (Správní řád, 2004).

Správní orgány

U správních orgánů rozlišujeme věcnou a místní příslušnost. Věcnou příslušností rozumíme jednání správních orgánů pouze ve věcech, které jim byly svěřeny zákonem. Místní příslušnost je pak určena více možnostmi, v případech, které se týkají činnosti

účastníka je pak dána příslušnost místem činnosti, v případech týkajících se nemovitostí v místě, kde se nemovitost nachází, dále pak může být příslušnost určena místem podnikání, trvalým bydlištěm, u cizince místem jeho pobytu na území ČR, případně u právnické osoby místem sídla. Dle zákona může dojít k situaci, kdy je místně příslušných orgánů více, pak, pokud se nedohodnou správní orgány mezi sebou, projedná věc ten, u něhož byla podána žádost jako první. V případě podání žádosti na místně nepřislušný správní orgán je věc postoupena příslušnému orgánu (Správní řád, 2004).

Správní orgán projednávající danou věc může usnesením dožádat podřízený nebo případně i nadřízený správní orgán o provedení úkonu, který by sám prováděl jen s obtížemi nebo s nadměrnými náklady. Dožádaný správní orgán pak provede tento úklad bezodkladně ve lhůtě třiceti dnů. Jedná-li se o dožádání do ciziny, pak je tento proces upraven zvláštními právními předpisy, kdy lze jmenovat například zákon č. 191/2004 Sb., o mezinárodní pomoci při vymáhání některých finančních pohledávek (Správní řád, 2004).

Ve správním řízení se sepisují písemné protokoly, případně jej lze vyhotovit jako zvukový případně obrazový záznam. Protokoly se sepisují o ústním jednání, ústním podání, výslechu svědka, výslechu znalce, provedení důkazu listinou či ohledáním a dalším (Správní řád, 2004).

Dále je správním řádem upraven postup při doručování správním orgánem. Rozlišuje doručování fyzickým osobám, právnickým osobám a doručování do ciziny (Správní řád, 2004).

Účastník řízení

Účastníkem řízení je dle zákona v řízení o žádosti žadatel a další dotčené osoby, v řízení vedeném z moci úřední pak osoby dotčené. Účastníky řízení pak mohou být ve všech případech i další osoby, kterým mohou být vedeným řízením dotčeny práva nebo povinnosti. Dále mohou být účastníky osoby určené zvláštním zákonem. Procesní způsobilost v rámci správního řízení je dána způsobilostí k právním úkonům osoby, kdy každý způsobilý je oprávněn jednat samostatně. Procesní způsobilost dle správního řádu tedy nemají osoby, zbavené způsobilosti k právním úkonům, případně osoby, jejichž způsobilost byla soudem omezena. Účastník správního řízení může být v jeho průběhu zastoupen, a to buď na základě zákona o opatrovnictví, nebo na základě plné moci (Správní řád, 2004).

5 Nelegální migrace

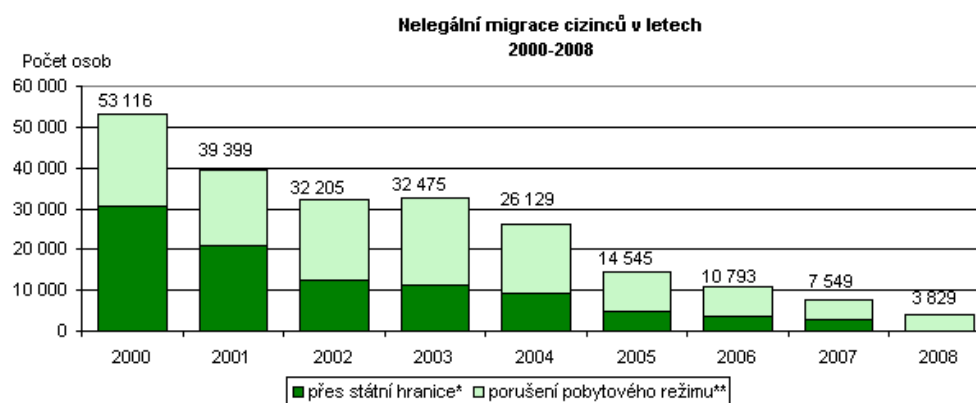
Nelegální migrací je myšlen neoprávněný vstup na území daného státu, ale také neoprávněný pobyt na území státu, případně pobyt v rozporu s účelem, pro který bylo povolení vydáno. Nelegální migraci lze tedy rozčlenit na dva základní typy a to je nelegální migrace vnější a vnitřní. Nelegální migrací vnější je myšlena migrace přes hranice. Nelegální migrací vnitřní pak právě porušování pobytového režimu. Mezi nejčastější příčiny porušování pobytového režimu řadíme časovou a jinou náročnost zařizování jednotlivých povolení, nedostatek informací, také velká poptávka po pracovních například v odvětví stavebnictví, kdy zaměstnavatelé jsou nedostatečně sankciováni. Zaměstnavatelé těmto nelegálně žijícím cizincům na území ČR platí mnohem menší mzdu než českým občanům, případně cizincům majícím legální pobyt. Nelegální migrace se v ČR nachází v obou těchto podobách, během posledních let však dochází v obou podobách k poklesu. Rapidní pokles byl zaznamenán především v období po vstupu do Evropské unie, tedy po roce 2004 (Nelegální migrace v ČR, 2008).

Nelegální migrace představuje pro stát nebezpečí ve směrech porušování zákonů, růst kriminality či ohrožení vnitřní bezpečnosti státu. V rámci ČR vznikl v roce 2004 Akční plán boje s nelegální migrací, který je dokumentem hledajícím řešení a opatření pro minimalizaci nelegální migrace na území státu. Tento dokument vznikl v souladu s bojem ČR proti terorismu. Akční plán je rozvržen do několika základních částí (Příloha č. 2), kterými jsou prevence, kontrola a sankce, legislativa, meziresortní spolupráce a mezinárodní spolupráce (Nelegální migrace v ČR, 2008).

Především z důvodu mnohých nebezpečí, která s sebou nelegální migrace přináší, je tato problematika jedním z ústředních témat Evropské unie. Nelegálně do EU vstupují cizinci především za svou rodinu, která zde již například žije, za práci, které je v jejich zemi nedostatek a také aby unikli před nebezpečím válečných konfliktů. Ne všichni tito nelegální imigranti jsou však deportováni. Ti z nich, kteří nelegálně přežívají na území EU, se pak povětšinou stávají součástí různých nelegálních aktivit, ať se jedná o jejich zaměstnávání bez pracovního povolení, které často vede k vykořisťování, nebo o samotné obchodování s lidmi. Nelegální migrace se tak často stává zdrojem pro vznik organizovaného zločinu a proto je tato oblast ostře sledována a řešena vzájemnou spoluprací jednotlivých zemí (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Nelegální migrace v České republice v posledních letech klesala, jak je viditelné na grafu č. 1. K výraznému poklesu došlo zejména v rámci nelegální migrace prováděné nelegálním překračováním státních hranic. Druhý typ nelegální migrace, kterým je porušování pobytového režimu také poklesl, stále však udržuje určitou výši. Z celkového počtu cizinců pobývajících na území ČR lze však tento ukazatel možné považovat za pozitivní v jeho vývoji.

Graf č. 1: Nelegální migrace cizinců v letech 2000 – 2008.

Zdroj: Český statistický úřad. *Nelegální migrace* [on-line]. 2010-03-31 [cit. 2011-02-14]. Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_nelegalni_migrace).

6 Represivní opatření vůči cizincům

Represivními opatřeními vůči cizincům rozumíme správní vyhoštění, soudní vyhoštění a trestní stíhání. Rozdílem mezi správním a soudním vyhoštěním je, který orgán o tomto vyhoštění rozhodl, zda se jednalo o soud či správní orgán. Vyhoštěním rozumíme obecně ukončení pobytu cizince na území státu a jeho povinnost toto území neprodleně ve stanovené lhůtě opustit. V rámci rozhodnutí o vyhoštění je také zpravidla stanovena lhůta, pro kterou je zákaz pobytu na území stanoven a tedy, kdy je opět cizinci umožněn vstup na území státu (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

6.1 Správní vyhoštění

Správní vyhoštění je upraveno zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Správním vyhoštěním je myšleno ukončení

pobytu cizinců. V rámci rozhodnutí je uvedena lhůta pro vycestování ze země a dále také doba, po kterou nesmí cizinec vstoupit na území členských zemí Evropské unie. Doba k vycestování ze země může být stanovena mezi sedmi až šedesáti dny. V rámci zákona o pobytu cizinců jsou určeny možnosti pro dobu zákazu vstupu na území státu. Tato doba závisí od závažnosti činu, za nějž byl cizinec správně vyhoštěn. Největší nebezpečí pro stát, kdy cizinec ohrožuje bezpečnost užitím síly při prosazování politických cílů, prováděním činnosti ohrožující základy demokratického státu případně směřující k narušení celistvosti území jsou trestány vyhoštěním na dobu až deseti let. Nižší sazby pro méně závažné činy jsou pak ve výši pěti a tří let. Z předchozího textu je zřejmé, že cizinec je ze země správně vyhoštěn především z důvodů páchaní trestné činnosti. Zákonem jsou dány důvody k vyhoštění cizince (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999):

- ohrožování bezpečnosti státu,
- závažné narušování veřejného pořádku,
- ohrožování veřejného zdraví, v případech, kdy byl cizinec nakažen závažnou nemocí do tří měsíců po vstupu na území (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Správní vyhoštění je častěji než se spácháním trestného činu spojeno s porušováním pobytových povinností cizince. Zákon o pobytu cizinců při určování důvodů, z jakých by měl být cizinec vyhoštěn, rozlišuje, o jaké cizince se jedná. Jiná je situace pokud se jedná o občana EU a jiná pokud se jedná o cizince ze třetích zemí. Zákon rozlišuje současně také, zda cizinec na území ČR pobývá na základě povolení k přechodnému či trvalému pobytu. Zákonem je dán také případ, kdy rozhodnutí o vyhoštění vydat nelze a to, jestliže by důsledkem byl nepřiměřený zásah do rodinného života cizince (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

Správní vyhoštění jako právní postih cizince zahrnuje určité náklady, mezi ně patří náklady na ubytování a stravování, přepravní náklady a ostatní nutné peněžní náklady. Mezi náklady spojené se správním vyhoštěním jsou pak zahrnovány také náklady na ubytování a stravování osoby ubytované v daném zařízení společně s vyhoštěným cizincem. Zákonem jsou uvedeny osoby, které jsou povinné tyto náklady uhradit. Jedná-li se o cizince, jež byl na území státu ubytován bez povolení k zaměstnání, pak tyto náklady

hradí zaměstnavatel cizince. Dále může v jiných případech tyto náklady uhradit vyhoštěný cizinec, osoba, která se k tomu zavázala v pozvání ověřeném policií, případně jedná-li se o výzkumného pracovníka pak výzkumná organizace a další možnosti. Výši nákladů, které musí být uhrazeny, stanovuje policie nebo Ministerstvo vnitra ČR. Pokud nebyly náklady na vyhoštění uhrazeny, pak do doby jejich úhrady nese tyto náklady právě policie, v případech, kdy se jedná o cizince zadrženého dle zvláštních právních předpisů nebo Ministerstvo vnitra ČR v ostatních případech (Zákon o pobytu cizinců na území České republiky, 1999).

6.2 Soudní vyhoštění

Soudním vyhoštěním rozumíme ukončení pobytu cizince na území státu rozhodnutím soudu. Soudní vyhoštění je upraveno zákonem č. 40/2009 Sb., trestní zákoník. Soudní vyhoštění je uvedeno jako jeden z možných trestů v katalogu trestů, ke kterým může být pachatel trestné činnosti odsouzen. V rámci podmínek udělení jednotlivých trestů jak jsou uvedeny v trestním zákoníku je možné tento trest udělit pouze osobě, která není občanem České republiky. K trestu soudního vyhoštění je cizinec zpravidla odsouzen ohrožuje-li jeho přítomnost na území státu bezpečnost lidí nebo majetku. Tento trest je možno cizinci uložit samostatně, případně společně s jiným trestem uvedeným v trestním zákoníku. Trest vyhoštění na základě trestního zákoníku může být cizinci udělen pro dobu od jednoho do deseti let, případně na dobu neurčitou (Trestní zákoník, 2009).

7 Ekonomické dopady právního postihu cizinců

Nelegální migrace a s ní spojený vznik nelegálních aktivit a organizovaného zločinu na území České republiky má vlnu v mnoha ohledech na ekonomiku země. Nelegální zaměstnávání cizinců je vždy spojeno s neplacením daní z tohoto jejich výdělku, dalšími nelegálními aktivitami jsou například převaděčství, vyděračství, obchodování s lidmi či přímo terorismus. V rámci migrace vznikají také různé azylové organizace a systémy, které zatěžují státní rozpočet (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

V dnešní době, kdy populace rychle stárne a jsou neustále řešeny otázky stabilizace sociálního systému, je velmi důležité řešit otázku migrace a nějakým způsobem

ji stabilizovat a především omezit migraci nelegální. Jedním z opatření jsou jednak restriktivní opatření, která však také nejsou vždy výhodná a to především z důvodu vysokých nákladů, které musí být vždy vynaloženy, ať již hovoříme o ochraně státních hranic, která v dnešní době byla minimalizována především vstupem do Evropské unie a také do Schengenského prostoru. Součástí Schengenského prostoru se stala ČR koncem roku 2007. Vstupem do tohoto prostoru došlo ke zrušení kontrol na hranicích. Hraniční kontroly pak byly zachovány na mezinárodních letištích, zde však byly také zrušeny pro lety v rámci Schengenského prostoru (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Další možností je vyhoštění všech nelegálních imigrantů ze země, tento proces by však byl velmi nákladný z hlediska odhalování a také samotného vedení řízení proti cizinci. Proces vyhoštění by však měl také nepředstavitelné dopady na ekonomiku země, například ve stavebnictví, kde je v současnosti velké množství zaměstnaných cizinců. V případě jejich odchodu ze země by se množství těchto zaměstnanců rapidně snížilo a jen velmi obtížně by byly tyto ztráty nahrazovány z řad českých občanů. Jednou z možností jak řešit nelegální migraci je také tzv. regularizace (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

7.1 Regularizace

Regularizace je proces, kdy je cizincům udělováno povolení k pobytu. Jedná se o cizince, kteří nejprve pobývali na území nelegálně. Na základě této definice regularizace, lze tedy tento proces nazvat i jako legalizaci pobytu či amnestii. Regularizace je opatření, které je charakteristické vždy několika základními znaky a to je, že se jedná o poskytnutí povolení k pobytu cizinci, má hromadný charakter, týká se vždy cizinců, kteří původně pobývali na území nelegálně, dále je důležité, že jedincům se odpouští právní následky jejich předchozího pobytu. V procesu regularizace je vždy důležité, že je tento proces prováděn s určitým cílem ať již humanitárním, sociálním či ekonomickým (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Předchozí nelegální pobyt, který je jednou z podmínek regularizace může nabývat dvou podob a to je ilegální pobyt a neregulérní pobyt. Ilegálním pobytem je myšlen takový, kdy cizinec pobývá na území státu bez povolení k pobytu a toto povolení ani nemá možnost získat a to například z důvodu jeho vyhoštění ze země. Neregulérním pobytem je pak myšlen takový, kdy cizinec pobývá na území státu bez povolení k pobytu z důvodu,

že platnost tohoto povolení vypršela a cizinec si nevyřídil povolení nové či z jiného důvodu. Cizinec však v druhém případě má možnost povolení k pobytu získat. V procesu regularizace jsou pak zahrnuti cizinci, kteří spadají pod ilegální pobyt (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Regularizace nabývá několika základních podob. Regularizaci lze rozdělit na jednorázovou a permanentní. Kdy během jednorázové regularizace může cizinec podat žádost pouze v určitém období a navíc je počet žadatelů omezen. V případě permanentní regularizace lze podat žádost téměř kdykoliv. Dále může být regularizace individuální a kolektivní. Toto členění je na základě přístupu k žádosti, kdy v případě individuální je každá žádost v podstatě zvlášť hodnocena, naopak v případě kolektivní regularizace jsou sledovány pouze základní znaky, které žádost musí obsahovat, jinak jsou v podstatě mechanicky schvalovány. Dalším členěním je na regularizaci faktického pobytu a regularizaci humanitární. V případě regularizace faktického pobytu jde pouze v podstatě o zlegalizování pobytu cizince. V druhém případě u humanitární regularizace se jedná o zlegalizování pobytu cizinci z důvodu možné újmy, která by mu vznikla, pokud by byl deportován či vyhoštěn. Posledním rozčleněním regularizace je na organizovanou a neorganizovanou, kdy se jedná o rozčlenění podle upravenosti právními předpisy. U organizované regularizace se jedná o případy, které jsou upraveny právními předpisy, u neorganizované je tomu naopak (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Regularizační opatření jsou vždy omezena určitými kritérii, které cizinec musí splňovat. Tato kritéria se často liší dle jednotlivých zemí. Mezi základní kritéria můžeme zařadit kritérium faktického pobytu neboli kritérium teritoriální, dle něhož cizinec musí pobývat na daném území v určitý čas nebo po určitou dobu. Mezi další kritéria lze zařadit kritérium ekonomické, humanitární, kritérium zdraví nebo profese (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Mezi kladné stránky regularizace řadíme především zmenšení nelegálního sektoru ekonomiky, čímž dochází ke zvýšení příjmů do státního rozpočtu především formou daní a sociálních příspěvků. Dále dochází ke snižování kriminality vůbec, díky integraci cizinců do systému dochází ke snižování xenofobních nálad. Nedostatky regularizace pak lze jasně spatřovat především v podpoře nerespektování právních předpisů, kdy jejich porušování je v podstatě legalizováno. Další nedostatek je viděn především v tom, že regularizace řeší

následky nelegální migrace nikoliv její příčiny. Mnoho cizinců se nechce procesu regularizace účastnit, ačkoliv žijí na území daného státu v nelegalitě a to především z důvodu ztráty některých výhod, které v tomto stavu mají. Jedná se především o cizince, kteří jsou nelegálně zaměstnáváni, zlegalizováním pobytu by pro zaměstnavatele ztratili výhodu být levnou pracovní silou. Ani regularizace tedy neřeší celý problém nelegální migrace (Regularizace nelegální migrace v České republice, 2005).

Regularizace jako jeden z nástrojů snižování nelegální migrace je velmi často diskutován a to pro jeho výhody i nevýhody jak jsou uvedeny výše, v mnoha okolních zemích byl tento systém již zaveden, ČR se ubírá spíše cestou represivních opatření, která však s sebou nesou značné náklady (Jelínková, 2003).

7.2 Státní rozpočet

Právní postih cizinců na území ČR a z něj plynoucí výnosy především v podobě pokut jsou jedním z mnoha příjmů státního rozpočtu. Vzhledem k další řešené problematice bude následně státní rozpočet krátce charakterizován (Peková, 2005).

Státní rozpočet je finančním plánem státu, který je v podstatě centralizovaným fondem peněžních prostředků státu na určité časové období. Státní rozpočet má v ČR podobu zákona. Tímto předpisem je v současné době zákon č. 433/2010 Sb. o státním rozpočtu České republiky na rok 2011. Státní rozpočet je jedním z nejvýznamnějších veřejných rozpočtů a patří mezi finanční nástroje využívané při hospodaření státu (Peková, 2005).

Státní rozpočet má závaznou strukturu, kdy je členěn do jednotlivých kapitol. Tento rozpočet je také tříděn z hlediska druhového, odvětvového a konsolidačního. V rámci obecného schématu státního rozpočtu jsou příjmy státního rozpočtu plynoucí z Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně, které budou předmětem vlastní práce řazeny do běžných příjmů (Peková, 2005).

7.3 Vlastní práce

Pro vlastní práci byl jako příklad zvolen Inspektorát cizinecké policie Praha – Ruzyně (dále pouze ICP Praha - Ruzyně), s nímž bylo spolupracováno, a který poskytl data pro další zkoumání. Inspektorát cizinecké policie je jedním z útvarů, které mají v rámci rozčlenění Policie ČR celostátní působnost. Výše jmenovaný zkoumaný inspektorát spadá pod Ředitelství služby cizinecké policie, pod nějž spadá celkem pět inspektorátů sídlících na letištích. Jen jako příklad lze uvést, že se jedná o inspektoráty v Karlových Varech, Brně, Ostravě apod.

ICP Praha – Ruzyně jak již vyplývá z názvu, sídlí na mezinárodním letišti Praha – Ruzyně a dle tabulek zaměstnává celkem 434 osob. Z tohoto počtu je 430 osob ve služebním poměru a 4 osoby jsou civilní zaměstnanci. Ve skutečnosti je k dispozici na letišti 395 osob zaměstnaných u Policie ČR.

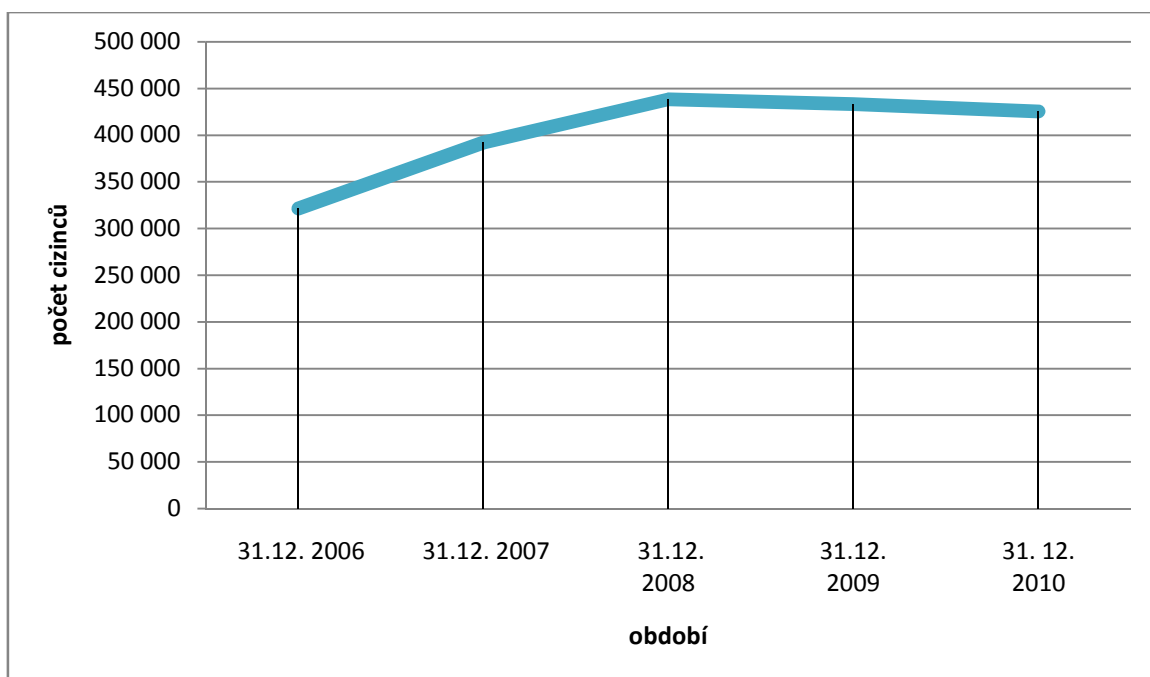
7.3.1 Výnosy Inspektorátu cizinecké policie Praha - Ruzyně

Prvním cílem stanoveným pro vlastní práci bylo zjistit celkovou výši výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu České republiky a dále je porovnat s celkovou výší příjmů státního rozpočtu. Výše výnosů plynoucí z ICP Praha Ruzyně byla zjištěna pro období 2005 až 2010 čtvrtletně. Data byla získána prostřednictvím interních statistik uvedeného útvaru cizinecké policie.

Pokud je řešena problematika cizinců rozhodně by nemělo být opomenuto statistické vyjádření základních ukazatelů, jakými jsou například celkový počet cizinců žijících v České republice a jejich vývoj za poslední období. Tento ukazatel je znázorněn na následujícím grafu č. 2. Počet cizinců je velmi důležitý z mnoha stránek a pro cizineckou policii v podstatě základním ukazatelem. Dalším důležitým ukazatelem, který musí být zmíněn pro uvedení do problematiky, je kriminalita v ČR páchaná cizinci. Ukazatele týkající se problematiky kriminality jsou uvedeny v přílohách. Jedná se například o graf uvedený v příloze č. 3, jenž se týká procentuálního rozčlenění celkového množství odsouzených cizinců v ČR mezi jednotlivé paragrafy trestního zákona. Údaje jsou uvedeny za rok 2008, tedy před vstoupením v platnost nového trestního zákoníku. Přesto se jedná o graf, dle kterého lze určit nejčastější trestné činy páchané cizinci na území ČR. Toto rozčlenění je v grafu srovnáno s rozčleněním pro odsouzené v České republice. Dále je to také graf týkající se rozčlenění vybraných státních občanství mezi osoby stíhané, obžalované a odsouzené také za rok 2008, jenž je uveden v příloze

č. 4. Počet cizinců pobývajících v České republice je částečně obsažen také v počtu azylantů v ČR. Grafy týkající se problematiky žadatelů o azyl, počtu udělených azylů a dalších je uveden v příloze č. 5.

Graf č. 2: Vývoj počtu cizinců na území ČR v letech 2006 -2010.

Zdroj: Český statistický úřad. *Počet cizinců v České republice* [on-line]. 2010-06-17 [cit. 2011-02-14]. Dostupné na www: < http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_pocet_cizincu>

Z grafu č. 2 týkajícího se vývoje počtu cizinců na území České republiky je zřejmé, že počet cizinců na území státu příliš nekolísá. Jedná se o počet, který je téměř stabilní jen s mírnými výkyvy, kdy do roku 2008 docházelo k pomalému nárůstu, nyní naopak počet mírně klesá. Počet cizinců v České republice je zastoupen jednak cizinci žijícími na území ČR trvalým pobytem, a dále také cizinci pobývajícími na území státu na základě některého z dlouhodobých povolení k pobytu. Jak bylo blíže uvedeno v části, týkající se zákona o pobytu cizinců na území ČR, jedná se o cizince na území ČR studující, pracující či pobývající z jiného důvodu. Celkový počet cizinců žijících na území ČR v různém režimu je v podstatě základnou, ze které mohou výnosy dané základní vysvětlovanou proměnnou plynout. S vyšším počtem cizinců v ČR se tato základna

rozšiřuje a pro ICP Praha – Ruzyně se tím zvyšuje pravděpodobnost získání vyšších výnosů, které budou odvedeny do státního rozpočtu. Pro cizineckou policii je počet cizinců žijících v ČR základem a každý cizinec na území státu pobývajících je veden v systému. Objasnění těchto údajů v přesnější míře je tedy pro zaměstnance policie otázkou chvíle.

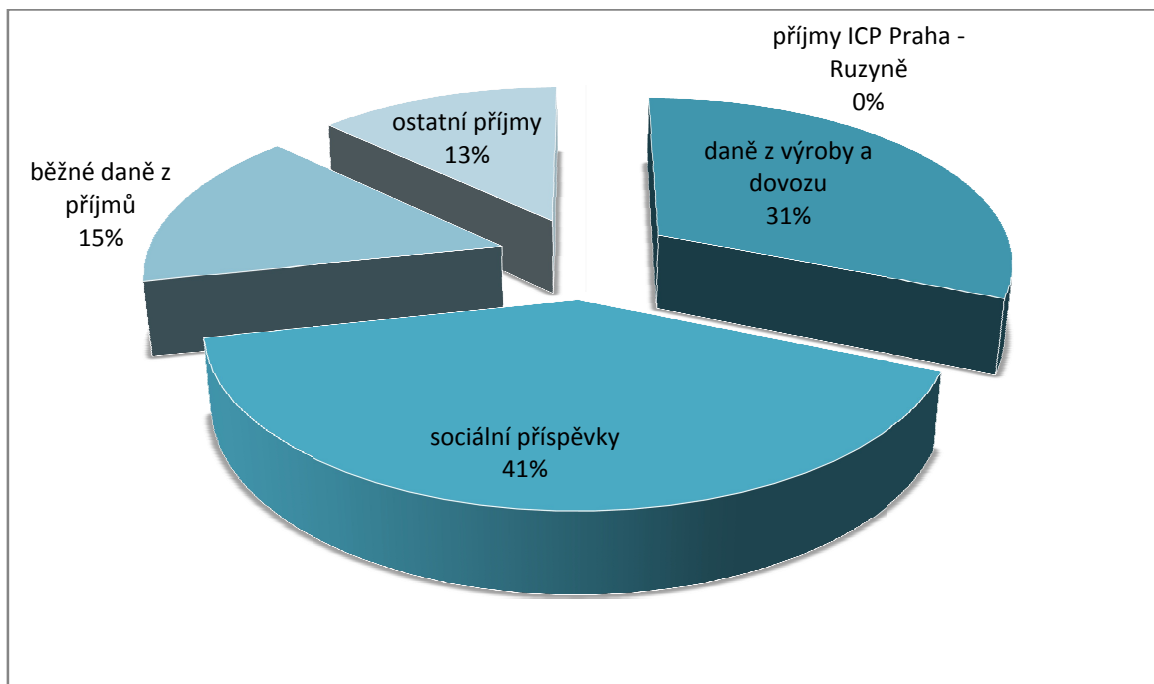
Ekonomický dopad právního postihu cizinců byl dále řešen jako problém výše příjmů do státního rozpočtu a současně jako výdaje, které jsou pro právní postih vydávány. Příjem do státního rozpočtu plynoucí z mnoha oddělení Policie ČR tvoří podíl na celkových příjmech státního rozpočtu. Tento podíl není příliš vysoký, neboť největší část příjmů státního rozpočtu je tvořena výnosy daní, pojistným na sociální zabezpečení, příspěvkem na státní politiku zaměstnanosti a celními poplatky. Struktura příjmů státního rozpočtu je viditelná na grafu č. 3. Je zcela zřejmé, že částka příjmů plynoucích z jediného inspektorátu cizinecké policie je zanedbatelná neboť nedosahuje ani 1 %. Z celkové výše příjmů do státního rozpočtu se jedná přibližně o jednu statisícinu procenta. Jedná se, ve třetím čtvrtletí roku 2010, o příjmy ve výši 0,32 mld. Kč, což je v porovnání s ostatními skupinami, kdy každá za pouhé čtvrtletí dosahuje až stovky miliard, zanedbatelné. Částka 0,32 mld. Kč, která je uvedena jako příjmy státního rozpočtu plynoucí od ICP Praha – Ruzyně, v sobě zahrnuje veškeré pokuty vybrané a odvedené tímto útvarem. Lze říci, že celková výše těchto příjmů plynoucích z pouhého jednoho útvaru Policie ČR jsou zanedbatelné a nemají výrazný ekonomický vliv. Bohužel nelze na základě výnosů zjištěných od jednoho oddělení zjistit celkovou výši plynoucí od všech oddělení. Neboť se nejedná pouze o jedno oddělení cizinecké policie, ale i o další inspektoráty, od nichž data nebyla získána a také o útvary s jiným zaměřením, kde by oddělení výnosů plynoucích z právního postihu českých státních občanů a cizinců bylo velmi obtížné.

V rámci útvaru ICP Praha – Ruzyně se jedná o příjmy v podobě pokut, které byly uděleny za přestupky podle zákona č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky. Pro ekonometrický model, který byl sestavován dále, byla tato výše vztahena k několika faktorům, které ji mohou ovlivňovat. Pokud budou řešeny pouze výnosy tohoto jednoho útvaru cizinecké policie, pak skutečně může být tvrzeno, že příjmy plynoucí do státního rozpočtu z právního postihu cizinců na území České republiky jsou zanedbatelné. Tento právní stíhání však, jak již bylo řečeno, neprobíhá pouze v jednom útvaru cizinecké policie, ale v podstatě ve všech útvarech a dále jsou to soudy České republiky. Velmi důležitým útvarem Policie ČR, ze kterého plynou vysoké výnosy,

je útvar pro odhalování organizovaného zločinu. Organizovaný zločin v sobě velmi často zahrnuje právě řešenou problematiku s mezinárodním prvkem a často je to oblast, kde ekonomické ztráty státu plynoucí z jeho páchání jsou největší a tedy i jeho odhalení je pro stát velmi pozitivní.

Graf č. 3: Struktura celkových příjmů státního rozpočtu za 3. čtvrtletí 2010

Zdroj: Vlastní zpracování.

7.3.2 Ekonometrický model

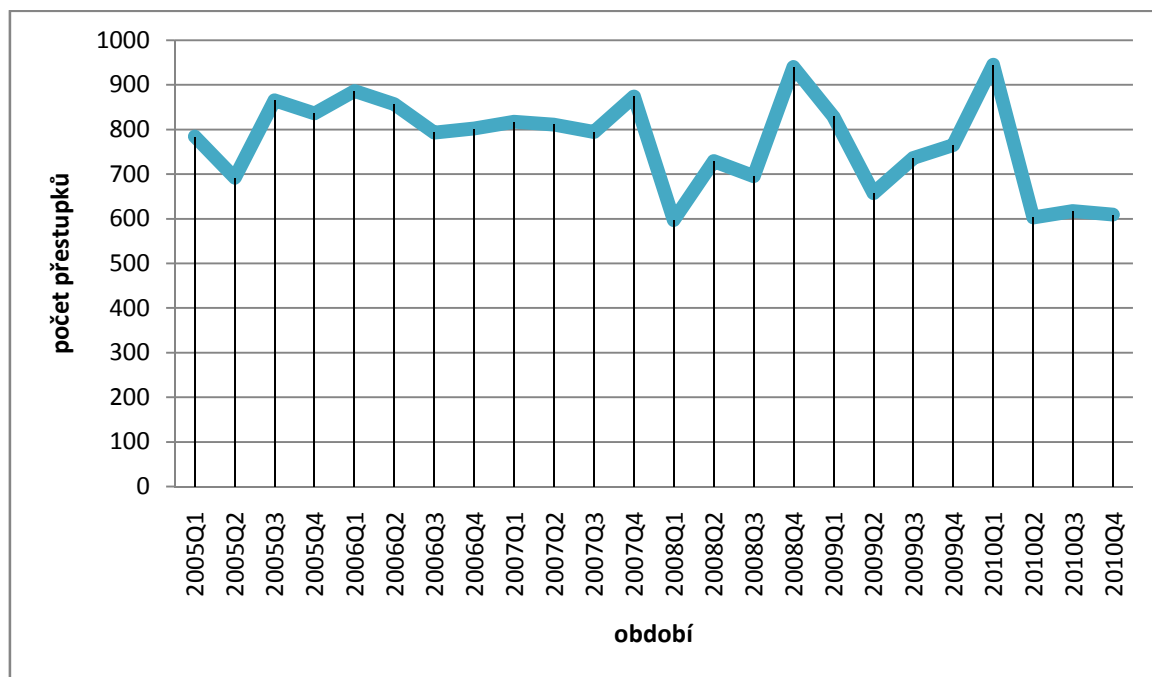
Pro zkoumání a bližší vyjádření příjmů státního rozpočtu plynoucích z ICP Praha – Ruzyně byl zvolen ekonometrický model a dále zkoumání statistik poskytnutých daným útvarem policie. Ekonometrický model je metodickým nástrojem pro objasnění druhého cíle práce, kterým je bližší prozkoumání výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně, určení faktorů, které tyto výnosy ovlivňují a objasnění jak je ovlivňují. Zkoumaným obdobím je rok 2005 až 2010, kdy bylo zvoleno čtvrtletní rozčlenění daného období. Pro data týkající se vysvětlovaných i vysvětlujících proměnných, které jsou spojeny konkrétně s ICP Praha – Ruzyně, bylo využito interních statistik, které inspektorát měsíčně zpracovává. Tyto statistiky nejsou zveřejňovány široké veřejnosti a slouží pouze pro účely Policie České republiky. Nejprve je znázorněn vývoj

jednotlivých proměnných zahrnutých do modelu a objasněny důvody proč byly do modelu zahrnuty.

Počet přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně

Výši příjmů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně ovlivňuje například počet přestupků zjištěných tímto útvarem. Tento faktor ovlivňuje výši přímo, neboť za téměř každý zjištěný přestupek je dle závažnosti udělena příslušná pokuta. Nejčastější podobou udílených pokut tímto útvarem jsou blokové pokuty. Otázkou je, zda budou výnosy plynoucí z jednotlivých přestupků natolik vysoké, aby pokryly veškeré náklady s tímto druhem právního postihu spojenými. Může se tedy stát, že výše přestupků, pokud se bude jednat ve větší míře o málo nebezpečné přestupky, řešené jen nízkými pokutami, případně pouhou domluvou, bude snižovat celkové výnosy.

Graf č. 4: Vývoj počtu přestupků řešených ICP Praha - Ruzyně

Zdroj: Vlastní zpracování.

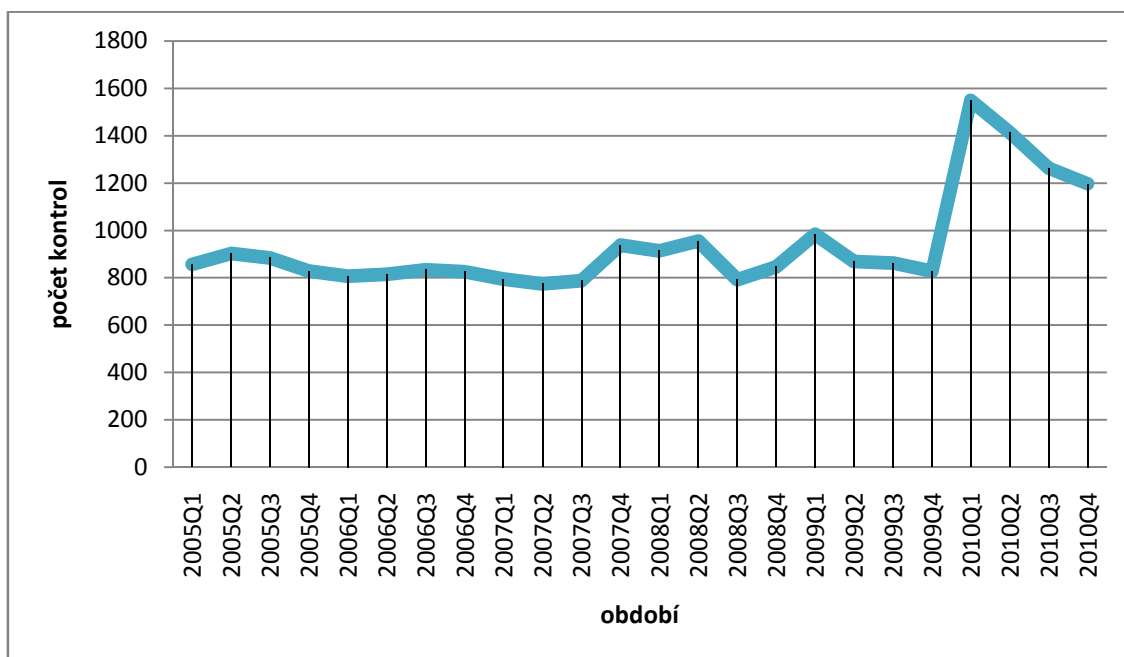
Na grafu č. 4 je znázorněn vývoj počtu přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně za zkoumané období. Vývoj počtu přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně lze vidět trochu

ve spojitosti s dalším uvedeným grafem č. 5, jež se týká kontroly osob. Tato spojitost je viděna především v předpokladu, že s rostoucím počtem zkontrolovaných osob roste počet odhalených přestupků. Na grafu jsou viditelné určité výkyvy, kdy počet odhalených a tedy i řešených přestupků roste. Jedná se především o období, kdy Českou republiku navštívili významné politické osobnosti. S těmito návštěvami je vždy spojena pohotovost cizinecké policie na mezinárodním letišti Ruzyně a tedy i vyšší opatrnost a obezřetnost při odhalování přestupků. Jako jeden z velkých výkyvů lze vidět počátek roku 2010, s nímž jsou spojeny přípravy na návštěvu ruského prezidenta Dmitrije Medvěděva a jeho amerického protějšku prezidenta Baracka Obamu, kteří navštívili Prahu v dubnu roku 2010 za účelem podpisu smlouvy START o snížení počtu jaderných zbraní svých armád. Jedná se o tzv. novou smlouvu START, která byla podepsána v Praze 8. dubna 2010 a nahrazuje tak smlouvu START 1. Podstatou smlouvy je stanovení sedmileté lhůty pro snížení stavu svých strategických arzenálů zhruba o jednu třetinu.

Počet kontrol osob provedených ICP Praha - Ruzyně

Dalším faktorem, který byl zvolen jako jeden z těch, které výši příjmů ovlivňují, je počet kontrolovaných osob za příslušné období. Tento ukazatel byl zvolen především z důvodu jeho možného vlivu na výši udělených pokut, neboť vyšší pozornost policistů spojená s častější kontrolou osob v daném období může mít vliv na množství odhalených přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně.

Graf č. 5: Vývoj počtu kontrol osob provedených ICP Praha – Ruzyně

Zdroj: Vlastní zpracování.

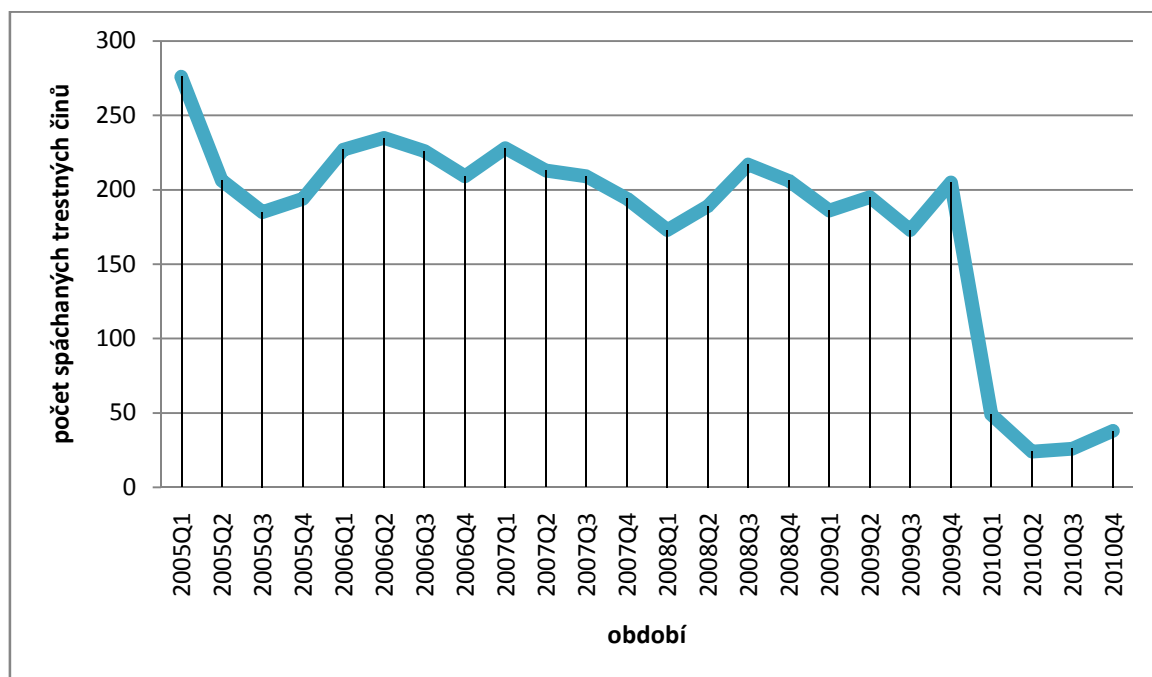
Vývoj počtu kontrol osob provedených ICP Praha – Ruzyně má v celku pravidelný průběh pohybující se mezi 800 až 1000 zkontrolovanými osobami za jedno čtvrtletí. Jediný razantní výkyv je viditelný ve sledovaném období na počátku roku 2010. Tento výkyv lze vysvětlit stejným způsobem jako u předchozí proměnné, týkající se počtu řešených přestupků. Tento výkyv je jednoznačně dán návštěvou ruského prezidenta Medvěděva a amerického prezidenta Obamy v České republice. Jak již bylo vysvětleno, v rámci takto významných návštěv se dostává celý útvar cizinecké policie do pohotovosti.

Počet spáchaných trestných činů řešených ICP Praha - Ruzyně

Dále bylo jako faktor zvoleno množství trestných činů řešených ICP Praha – Ruzyně, stejně jako u přestupků i zde je vliv na příjmy do státního rozpočtu. U trestných činů však dochází také k nárůstu výše výdajů spojených s jejich řešením. U předchozích případů jsou výdaje spojené především se mzdami vyplácenými zaměstnancům ICP Praha – Ruzyně, které se však pohybují ve většině případů v určité stabilní výši. Neboli tyto výdaje lze považovat z větší části za fixní, i když se zde samozřejmě nachází složka variabilní, která se mění například s právě již zmiňovaným počtem pohotovostí útvaru a dalším. U trestných činů

však dochází nejprve k jejich zjištění útvarem ICP Praha – Ruzyně, nedojde však pouze k udělení blokové pokuty a ukončení daného případu, zde je proces poněkud složitější. Na pachatele je často po odhalení trestného činu uvalena vyšetřovací vazba. Vstupují sem tedy nové náklady spojené s údržbou těchto prostor. Dále však případ přebírá příslušný soud, objevují se tedy náklady spojené se soudním řízením, a další. V případě trestné činnosti tedy dochází často k vyšším výnosům plynoucím státu od odsouzených cizinců, na druhou stranu jsou s tímto procesem spojeny vyšší náklady. Vyšší příjmy v tomto případě jsou dány možností udělit vyšší finanční trest za spáchaný trestný čin než za předchozí případ týkající se pouze přestupků.

Graf č. 6: Vývoj počtu spáchaných trestných činů řešených ICP Praha - Ruzyně

Zdroj: Vlastní zpracování.

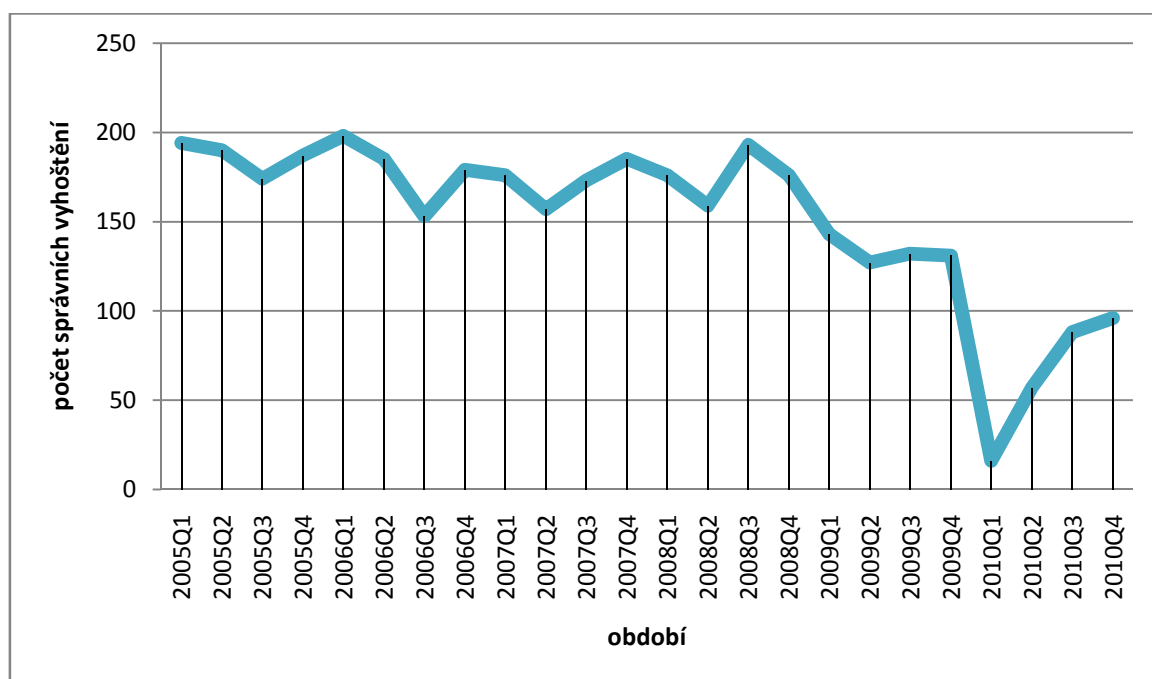
U spáchaných trestných činů je vývoj trochu odlišný, než tomu bylo u předchozích dvou proměnných. U předchozích proměnných byl na počátku roku 2010 evidován razantní nárůst proměnné, u počtu trestných činů je tomu obráceně. Na počátku roku 2010 lze sledovat razantní propad ve vývoji této proměnné. Tento propad se dá vysvětlit jako horší možnost páchat trestné činy v případech kdy je policie pro dané území v pohotovosti. A to ještě v případech jako byl počátek roku 2010, kdy byla situace zcela mimořádná a ochranné prvky lze nazvat jako zcela neprůstředné. Letiště

Praha – Ruzyně a jeho okolí, které patří především k oblastem kde ICP Praha – Ruzyně zasahuje se tak stalo na moment územím s vyšším zabezpečením a páchaní trestné činnosti kleslo k minimu.

Počet správních vyhoštění řešených ICP Praha – Ruzyně

Správní vyhoštění je jedna z možností represivních opatření vůči cizincům, jak byla řešena v teoretické části práce. Množství správních vyhoštění bylo zvoleno, jako jeden z faktorů, neboť z něj mohou plynout výnosy v případě úhrady nákladů na vyhoštění vyhoštěným cizincem, jak bylo blíže zmíněno v již jmenované kapitole o represivních opatřeních vůči cizincům. Existuje však i možnost, že tyto náklady přebírá na určité období Policie ČR případně jiné orgány státní správy. V těchto případech může docházet k negativnímu vlivu tohoto faktoru na celkové výnosy plynoucí z ICP Praha – Ruzyně.

Graf č. 7: Vývoj počtu správních vyhoštění řešených ICP Praha - Ruzyně

Zdroj: Vlastní zpracování.

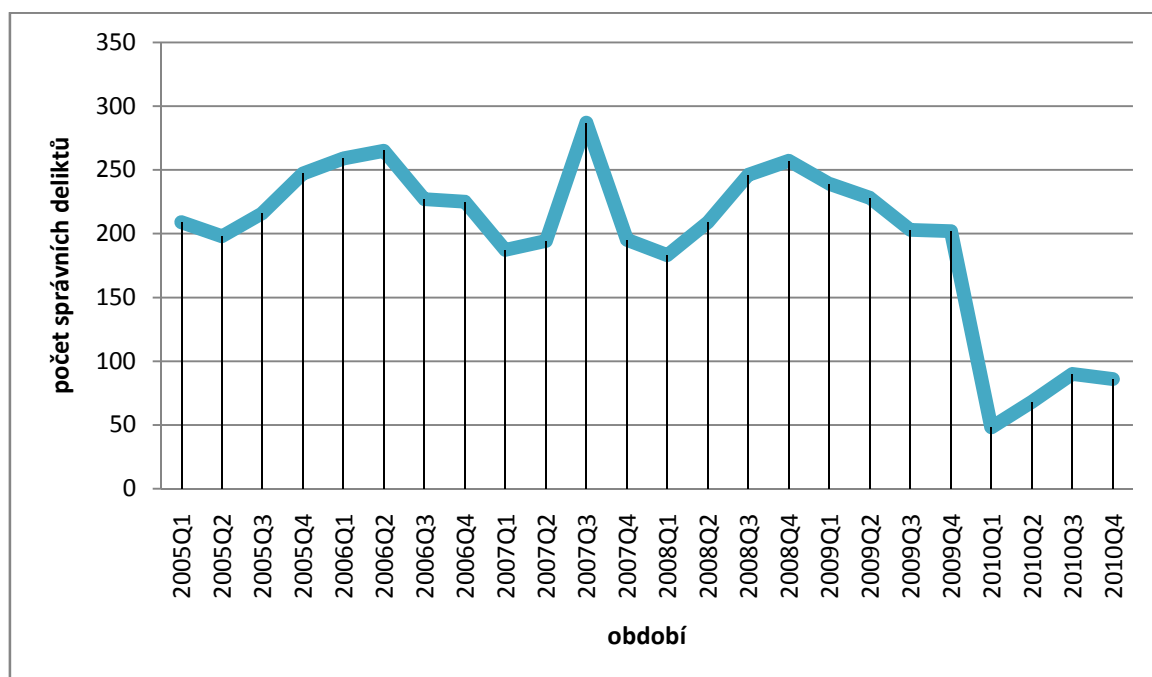
Vývoj počtu správních vyhoštění se stejně jako u předchozí proměnné vyvíjí poněkud odlišně. Nejvyšší pokles lze sledovat taktéž na počátku roku 2010. Důvod proč pokleslo množství správně vyhoštěných cizinců lze shledat v určité zaneprázdněnosti

cizinecké policie. Policie v tomto období plnila svůj hlavní úkol, kterým bylo zajistit bezpečnost významným osobám světové politiky a tak na jiné úkoly zbylo méně času, pokud to lze tak říci. V oblasti správního vyhoštění tak došlo k určitému krátkodobému, ale razantnímu poklesu. Hodnoty se však později opět začaly přibližovat svému stálému průběhu.

Počet spáchaných správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně

Je zcela zřejmé, že ze správních deliktů plynou výnosy opět v podobě udělených peněžních pokut. Ve statistikách ICP Praha – Ruzyně byl počet spáchaných správních deliktů oddělen od počtu přestupků řešených právě tímto útvarem.

Graf č. 8: Vývoj počtu spáchaných správních deliktů řešených ICP Praha - Ruzyně

Zdroj: Vlastní zpracování.

Vývoj počtu spáchaných správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně a změny v tomto vývoji mají obdobné vysvětlení jako páchaní trestných činů. Počet správních deliktů ve sledovaném období také zaregistroval velký pokles na počátku roku 2010 a to především z důvodu stále pohotovosti cizinecké policie.

7.3.3 Tvorba ekonometrického modelu

Cílem sestaveného ekonometrického modelu je zjistit jak je ovlivňována výše výnosů plynoucích z oddělení ICP Praha – Ruzyně jednotlivými zvolenými faktory. Těmito zvolenými faktory pro jednorovnicový model jsou:

- počet přestupků zjištěných ICP Praha – Ruzyně,
- počet provedených kontrol osob ICP Praha - Ruzyně,
- počet spáchaných trestných činů řešených ICP Praha – Ruzyně,
- počet správních vyhoštění řešených ICP Praha – Ruzyně,
- počet správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně.

Vliv těchto faktorů a důvod jejich zařazení do modelu byl uveden výše. Jestliže je úkolem zjištění vlivu zvolených faktorů na výši výnosů plynoucích ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu pak je zcela zřejmé, že právě tato výše výnosů bude vysvětlovanou proměnnou a jednotlivé faktory budou proměnnými vysvětlujícími.

Pro sledování vysvětlující i vysvětlovaných proměnných byla zvolena časová řada vyjadřující průběh proměnných v čase, a to od roku 2005 do roku 2010 čtvrtletně. Předpoklady sestavovaného modelu a také zároveň hypotézy jsou:

- výše výnosů plynoucích od ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu je závislá na počtu **spáchaných přestupků**,
- výše výnosů plynoucích od ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu je závislá na počtu **zkontrolovaných osob**,
- výše výnosů plynoucích od ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu je závislá na počtu **spáchaných trestných činů**,
- výše výnosů plynoucích od ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu je závislá na počtu **správních vyhoštění**,
- výše výnosů plynoucích od ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu je závislá na počtu **správních deliktů**.

Hypotézy o tom, jak bude vypadat vývoj vysvětlované proměnné při změnách vysvětlujících proměnných, jsou uvedeny v předchozí části, kdy je vysvětleno zařazení příslušných proměnných do modelu.

Ekonomický model pro danou problematiku lze stanovit jako výše výnosů plynoucí z ICP Praha – Ruzyně (y_{1t}), která je závislá na počtu spáchaných přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně (x_{1t}), na počtu zkontrolovaných osob (x_{2t}), na počtu spáchaných trestných činů (x_{3t}), na počtu správních vyhoštění (x_{4t}) a na počtu správních deliktů (x_{5t})

7.3.4 Jednorovnicový model

Ekonometrický jednorovnicový model získáme přidáním jednotlivých parametrů beta a gama příslušných k daným proměnným a dále zahrnutím náhodné, neboli stochastické proměnné do modelu. Tato tzv. náhodná neboli stochastická proměnná obsahuje v podstatě vliv všech dalších vnějších vlivů, které v modelu nejsou zahrnuty. V podstatě se díky stochastické proměnné dostáváme do reálného prostředí, kdy na vysvětlovanou proměnnou nepůsobí pouze námi určené vysvětlující proměnné, ale také celá řada dalších vlivů. Stochastická proměnná v sobě dále zahrnuje také chybu z měření podkladových údajů, případně chybu ze zjednodušení analytického tvaru funkce.

Konstrukce jednorovnicového modelu je vyjádřena následující rovnicí a dále tabulkou č. 1 jsou vysvětleny jednotlivé proměnné modelu.

$$y_{1t} = \gamma_{11}x_{1t} + \gamma_{12}x_{2t} + \gamma_{13}x_{3t} + \gamma_{14}x_{4t} + \gamma_{15}x_{5t} + \gamma_{16}x_{6t} + u_t$$

Tabulka č. 1: Deklarace proměnných

y_{1t}	Výnosy plynoucí do státního rozpočtu z ICP Praha – Ruzyně (vybrané pokuty)
x_{1t}	Počet přestupků zjištěných ICP Praha – Ruzyně
x_{2t}	Kontrola osob provedená ICP Praha – Ruzyně
x_{3t}	Počet spáchaných trestných činů řešených ICP Praha – Ruzyně
x_{4t}	Počet případů správního vyhoštění řešených ICP Praha – Ruzyně
x_{5t}	Počet správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně
x_{6t}	Jednotkový vektor
u_t	Náhodná (stochastická) proměnná

Zdroj: Vlastní zpracování.

Uvedená proměnná y_{1t} je tedy vysvětlovanou neboli endogenní proměnnou modelu. Jedná se, jak již z názvu vyplývá, o proměnnou, která má být modelem vysvětlena. K tomuto vysvětlení proměnné byly zvoleny proměnné exogenní, neboli vysvětlující, jimiž jsou proměnné x_{1t} až x_{6t} .

Zahrnutím jednotkového vektoru do modelu získáváme v modelu tzv. konstantu (intercept), která v podstatě určuje hodnotu vysvětlované proměnné při nulových hodnotách vysvětlujících proměnných.

7.3.5 Podkladová data modelu

Tabulka podkladových dat byla zpracována na základě získaných interních statistik ICP Praha – Ruzyně, tyto statistiky jsou zpracovávány měsíčně. U výše výnosů byla zvolena jednotka v miliardách korun, zbylé proměnné se týkají jednotlivých počtů, čili jednotka není určena.

Tabulka č. 2: Podkladová data.

proměnná	V mld. Kč						
	y1t	x1	x2	x3	x4	x5	x6
2005Q1	0,31145	784	857	276	194	209	1
2005Q2	0,34567	692	903	206	190	198	1
2005Q3	0,2981	865	884	185	174	216	1
2005Q4	0,3145	836	829	194	187	247	1
2006Q1	0,3247	886	807	227	198	259	1
2006Q2	0,32891	857	815	235	185	265	1
2006Q3	0,29987	793	835	226	153	227	1
2006Q4	0,32867	802	826	209	179	225	1
2007Q1	0,31563	817	795	228	176	187	1
2007Q2	0,32158	811	775	213	157	194	1
2007Q3	0,34278	794	789	209	173	287	1
2007Q4	0,2879	874	938	194	185	195	1
2008Q1	0,315678	597	914	173	176	183	1
2008Q2	0,3045	729	956	189	159	209	1
2008Q3	0,32567	695	793	217	193	246	1
2008Q4	0,3114	940	846	206	176	257	1
2009Q1	0,29628	829	984	186	143	239	1
2009Q2	0,31498	657	870	195	127	228	1
2009Q3	0,329623	736	863	173	132	203	1
2009Q4	0,2962	765	827	205	131	202	1
2010Q1	0,282502	945	1 548	49	16	48	1
2010Q2	0,3238	603	1 413	24	57	68	1
2010Q3	0,3182	617	1 264	26	88	90	1
2010Q4	0,31976	609	1 197	38	96	86	1

Zdroj: interní data ICP Praha – Ruzyně.

7.3.6 Korelační matice

Korelační maticí jsou vyjádřeny závislosti mezi jednotlivými proměnnými v modelu. V modelu jsou nežádoucí příliš vysoké závislosti mezi vysvětlujícími proměnnými, tuto závislost nazýváme jako tzv. multikolinearitu. Při jejím vysokém

výskytu v modelu dochází k nemožnosti oddělovat vlivy jednotlivých exogenních proměnných na proměnnou endogenní a dochází tak k problémům při odhadu, případně je tento odhad zkreslen. Sestavením korelační matice získáme přehled o závislostech mezi jednotlivými proměnnými a jsme schopni případně upravit podkladovou tabulku a tuto závislost tak odstranit.

Pro vyčíslení korelační matice využíváme vzorec pro výpočet matice normalizovaných vektorů:

$$x'_{it} = \frac{x_{it} - \bar{x}_i}{\sqrt{n\sigma_{x_i}}}$$

Kde pokud budou vysvětleny jednotlivé části vzorce pak:

- x_{it} ... jsou jednotlivé hodnoty vysvětlujících proměnných v daném čase (jedná se o hodnoty z podkladové tabulky),
- $\bar{x}_i$ ... je průměr dané vysvětlující proměnné,
- σ_{x_i} ... je směrodatná odchylka,
- n ... je počet pozorování.

Pokud je vzorec aplikován na zvolenou podkladovou tabulku výsledná korelační matice nabývá následujících hodnot uvedených v tabulce č. 3.

Tabulka č. 3: Korelační matice

$X^T X'$	y_{1t}	x_{1t}	x_{2t}	x_{3t}	x_{4t}	x_{5t}
y_{1t}	1	-0,3818	-0,30218	0,125491	0,310384	0,252112
x_{1t}	-0,3818	1	-0,22676	0,418439	0,240882	0,38166
x_{2t}	-0,30218	-0,22676	1	-0,91	-0,89268	-0,89971
x_{3t}	0,125491	0,418439	-0,91	1	0,863402	0,876548
x_{4t}	0,310384	0,240882	-0,89268	0,863402	1	0,842635
x_{5t}	0,252112	0,38166	-0,89971	0,876548	0,842635	1

Zdroj: Vlastní zpracování

Korelační matice je symetrická dle hlavní diagonály, která je tvořena samými jedničkami. Stačí tedy sledovat pouze hodnoty pod nebo nad diagonálou. Vysokou multikolinearitu v modelu nacházíme v případech, kdy závislost mezi jednotlivými proměnnými nabývá hodnot 0,8 resp. 0,9. Z uvedené korelační matice lze vyzorovat, že se v modelu nachází vysoká multikolinearita například mezi proměnnými x_{3t} a x_{5t} . Hodnotu vyšší než 0,8 lze nalézt i mezi proměnnými y_{1t} a x_{3t} . Tato multikolinearita se však nachází mezi vysvětlovanou a vysvětlující proměnnou a není tedy problémová.

Vzhledem k tomu, že na základě vyčíslené korelační matice byla odhalena multikolinearita mezi vysvětlujícími proměnnými, musí být upravena tabulka podkladových údajů. Tato tabulka může být upravena různými způsoby, vyjádřením proměnných v postupných diferencích, relativně, případně je možné do modelu zahrnout tzv. dummy proměnnou. Z důvodu potřeby odstranění multikolinearity byla vytvořena nová tabulka podkladových dat

Tabulka č. 4: Upravená tabulka podkladových dat.

	y1t	x1	x2	x3	x4	x5	x6
2005Q1	0,31145	784	35	-70	-4	209	1
2005Q2	0,34567	692	46	-21	-16	198	1
2005Q3	0,2981	865	-19	9	13	216	1
2005Q4	0,3145	836	-55	33	11	247	1
2006Q1	0,3247	886	-22	8	-13	259	1
2006Q2	0,32891	857	8	-9	-32	265	1
2006Q3	0,29987	793	20	-17	26	227	1
2006Q4	0,32867	802	-9	19	-3	225	1
2007Q1	0,31563	817	-31	-15	-19	187	1
2007Q2	0,32158	811	-20	-4	16	194	1
2007Q3	0,34278	794	14	-15	12	287	1
2007Q4	0,2879	874	149	-21	-9	195	1
2008Q1	0,315678	597	-24	16	-17	183	1
2008Q2	0,3045	729	42	28	34	209	1
2008Q3	0,32567	695	-163	-11	-17	246	1
2008Q4	0,3114	940	53	-20	-33	257	1
2009Q1	0,29628	829	138	9	-16	239	1
2009Q2	0,31498	657	-114	-22	5	228	1
2009Q3	0,329623	736	-7	32	-1	203	1
2009Q4	0,2962	765	-36	-156	-115	202	1
2010Q1	0,282502	945	721	-25	41	48	1
2010Q2	0,3238	603	-135	2	31	68	1
2010Q3	0,3182	617	-149	12	8	90	1
2010Q4	0,31976	609	-67	8	15	86	1

Zdroj: Vlastní zpracování.

Matrice původních podkladových dat byla upravena z důvodu odstranění multikolinearity mezi vysvětlujícími proměnnými. Nová podkladová data vznikla u proměnné x_2 využitím postupných diferencí a posunem dat na období $t-1$, tedy vytvořením tzv. zpožděné proměnné. Další proměnná x_3 byla upravena také pomocí postupných diferencí, stejně jako proměnná x_4 . Ostatní proměnné byly ponechány neupravené.

Po přepočítání podkladové tabulky a vytvoření nové byla opět vytvořena korelační matice a zjištěny závislosti mezi přepočítanými daty. Nová korelační matice je zobrazena v následující tabulce č. 5

Tabulka č. 5: Nová korelační matice.

$X^T X'$	y_1	x_1	x_2	x_3	x_4	x_5
y_{1t}	1	-0,3818	-0,52606	0,270153	0,000932	0,252112
x_{1t}	-0,38180315	1	0,569312	-0,11325	-0,0896	0,38166
x_{2t}	0,526058457	0,569312	1	-0,10208	0,220622	-0,28737
x_{3t}	0,270153063	-0,11325	-0,10208	1	0,674679	-0,01983
x_{4t}	0,000932484	-0,0896	0,220622	0,674679	1	-0,35311
x_{5t}	0,252112303	0,38166	-0,28737	-0,01983	-0,35311	1

Zdroj: Vlastní zpracování.

Jak je vidět z nové přepočítané korelační matice přepočítáním podkladových dat a vytvořením nové podkladové tabulky byla odstraněna multikolinearita mezi exogenními proměnnými. Data jsou tak připravena pro další výpočty a odhad modelu.

7.3.7 Odhad lineárního regresního modelu

Pro odhad lineárního regresního modelu byla zvolena běžná metoda nejmenších čísel. Podstatou této metody je, jak již vyplývá z názvu, minimalizace součtu čtverců odchylek skutečných hodnot y_t od teoretických hodnot $\hat{y}_t$, tj. v podstatě jde o minimalizaci $\min \Sigma (u_t)^2$. Odhad parametrů, který je proveden běžnou metodou nejmenších čtverců lze považovat za BLUE neboli nejlepší, nestranný a konzistentní odhad. Aby platilo, že odhad bude skutečně BLUE musí být splněny základní předpoklady o vlastnostech náhodné složky, neboli také základní předpoklady lineárního regresního modelu. Mezi tyto předpoklady jsou řazeny tzv. předpoklady specifikační, což znamená, že:

- v modelu jsou zahrnuty všechny podstatné proměnné,
- v modelu není naopak zahrnuta žádná nadbytečná proměnná,
- model má správnou funkční formu,
- odhadnuté parametry vykazují stabilitu,
- neexistuje simultánní vztah mezi y_t a x_t .

Dalšími předpoklady lineárně regresního modelu jsou předpoklady týkající se vlastností stochastické proměnné. Těmito vlastnostmi je především:

- průměr náhodné proměnné je roven nule,
- předpoklad homoskedasticity,
- v modelu nejsou autokorelace náhodné složky,
- náhodná složka nekoreluje s vysvětlujícími proměnnými,
- neexistuje perfektní multikolinearita,
- normální rozdělení u_t .

Pokud jsou modelem splněny veškeré tyto předpoklady, může být model odhadnut. Podstatu běžné metody nejmenších čtverců vyjadřuje následující výpočet:

$$\boldsymbol{\gamma} = (\mathbf{X}^T \mathbf{X})^{-1} \mathbf{X}^T \mathbf{y}$$

Jak je zcela viditelné jedná se o výpočty za pomoci matic, které jsou vytvořeny z tabulky podkladových dat. Matice X je matice obsahující hodnoty všech vysvětlujících proměnných v čase. Matice Y pak obsahuje hodnoty vysvětlované proměnné v čase. Výsledná hodnota vektoru $\boldsymbol{\gamma}$ obsahuje hodnoty odhadnutých parametrů $\boldsymbol{\gamma}$.

Tabulka č. 6: Odhadnuté parametry $\boldsymbol{\gamma}$.

-0,000060	$\boldsymbol{\gamma}_{11}$
-0,000016	$\boldsymbol{\gamma}_{12}$
0,000099	$\boldsymbol{\gamma}_{13}$
-0,000019	$\boldsymbol{\gamma}_{14}$
0,000086	$\boldsymbol{\gamma}_{15}$
0,345175	$\boldsymbol{\gamma}_{16}$

Zdroj: Vlastní zpracování.

V tabulce č. 6 jsou uvedeny hodnoty odhadnutých parametrů γ . Hodnota parametru vyjadřuje, jak se změní hodnota vysvětlované proměnné, pokud se hodnota příslušné vysvětlující proměnné změní o jednotku. Odhadnuté parametry je nutné dále verifikovat a to především z hlediska ekonomického a dále z hlediska statisticko-ekonometrického zda vyhovují.

7.3.8 Verifikace ekonometrického modelu

Než bude odhadnutý model aplikován do praxe, je nutné jej nejprve z různých stran verifikovat a zjistit, zda byl odhadnut správně, jak bylo výše uvedeno, z hlediska ekonomického a statisticko-ekonometrického.

Ekonomická verifikace

Podoba odhadnuté rovnice:

$$y_{1t} = -0,000060 x_{1t} - 0,000016 x_{2t} + 0,000099 x_{3t} - 0,000019 x_{4t} + 0,000086 x_{5t} + 0,345175 x_{6t}$$

Z modelu je viditelné, že většina odhadnutých parametrů nabývá negativní hodnoty. Toto je vysvětlitelné. První proměnnou x_{1t} , kterou je počet přestupků. Z odhadnutého parametru lze říci, že pokud vzroste počet přestupků o jednotku, pak poklesne částka odváděná do státního rozpočtu o 0,000060 jednotek, kterými jsou v tomto případě miliardy Kč. Na první pohled by se mohlo zdát nemyslitelné, že pokud vzroste jeden výnos, poté celkový výnos poklesne. Je nutné však říci, že výnosy z přestupků patří mezi nejnižší a na zjištění přestupků a vyřízení agendy s udělením příslušné pokuty je nutné vynaložit jisté náklady. Tyto náklady, ve kterých jsou zahrnuty mzdy pracovníků, dále to mohou být náklady spojené například s pohonnými hmotami, a s dalším spotřebním materiálem. Může se tak stát, že udělení pokuty za přestupek se stane pro stát nákladnějším než výnos z udělení pokuty cizinci. Počet přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně v sobě zahrnuje také přestupky, které byly s cizinci řešeny pouhou domluvou, a nebyla za ně inkasována pokuta, v tomto případě přestupky představují pouze náklad a nikoliv výnos.

Další proměnnou je x_{2t} což je počet provedených kontrol řešených ICP Praha – Ruzyně. Stejně jako u předchozí proměnné i zde parametr nabývá hodnoty záporné ve výši 0,000016. Opět lze obecně vysvětlit výši této proměnné jako změnu vysvětlované proměnné při jednotkové změně vysvětlující proměnné. Hodnota parametru nabývá záporných hodnot zřejmě ze stejného důvodu jako v předchozím případě, navíc u počtu

provedených kontrol se nejedná o výnosy, jedná se spíše o náklady spojené s těmito kontrolami. Je nutné vyslat zaměstnance do terénu a zaplatit mzdy, případně opět zaplatit pohonné hmoty, pokud se jedná o kontroly mimo budovy letiště.

Parametr γ_{13} proměnné x_3 nabývá kladné hodnoty 0,000099. Proměnnou x_3 jsou spáchané trestné činy řešené ICP Praha – Ruzyně. V případě, že tato proměnná vzroste o jednotku, vzroste také výše výnosů odvedených do státního rozpočtu a to konkrétně o výši parametru v miliardách korun. Výnosy plynoucí z páchaných trestných činů jsou vyšší než sazby za přestupky či správní delikty, je to tedy jeden z důvodů proč i celkové výnosy v tomto případě rostou. Neboť výnos je dostatečně vysoký, aby pokryl také veškeré náklady. Pokud je takto definován vliv páchaných trestných činů na výnosy státního rozpočtu mohlo by se zdát, že páchaní těchto činů je pro stát v podstatě pozitivní jev. Tak tomu ale samozřejmě není, neboť páchané trestné činy mají i jiné následky, kterými je především narušování veřejné bezpečnosti, případně pokud je rozebírána problematika ekonomických dopadů, pak to jsou důsledky ekonomické při páchaní finančních podvodů, případně dopady organizovaného zločinu. Ačkoliv tedy výnosy plynoucí do státního rozpočtu z ICP Praha – Ruzyně rostou s růstem počtu páchaných trestných činů, nelze tento jev považovat za pozitivní.

U další proměnné dosahuje odhadnutá hodnota parametru opět záporných hodnot ve výši 0,000019. I zde je možné obecně definovat vztah mezi vysvětlovanou a vysvětlující proměnnou jako ten, kdy nárůst proměnné x_4 , což je počet správních vyhoštění, o jednotku způsobí pokles celkových výnosů o hodnotu odhadnutého parametru. V tomto případě se jedná opět o výnosy i náklady, které jsou se správním vyhoštěním spojené. Náklady spojené se správním vyhoštěním se vyskytují ve všech případech, výnosy pak pouze v případech, kdy byla vyhoštěnému cizinci udělena povinnost tyto náklady uhradit. Úprava správního vyhoštění je uvedena zákonem č. 326/1999 Sb. o pobytu cizinců na území České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Náklady tak ve většině případů převýší výnosy plynoucí z počtu správně vyhoštěných cizinců. Z tohoto důvodu s rostoucím počtem vyhoštěných občanů klesají výnosy plynoucí do státního rozpočtu. Problematika porušování pobytového režimu a s ním spojené následné správní vyhoštění je v současné době řešeno tzv. regularizací. Tento pojem byl blíže vysvětlen již dříve. Jedná se však o jeden ze způsobů jak minimalizovat počet správně vyhoštěných občanů a jak minimalizovat nelegální migraci, resp. její výsledky ve statistikách. Je otázkou,

zda řešení v podobě regularizace není pouhá legalizace nelegálních praktik. V podstatě se jedná o udělení povolení k pobytu pro osoby, které na území České republiky původně pobývali nelegálně.

Proměnnou x_5 je počet správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně. Parametr této proměnné byl odhadnut na úrovni kladné ve výši 0,000086. Výši a směr působení parametru lze vysvětlit jako změnu vysvětlované proměnné při jednotkové změně vysvětlující proměnné x_5 . Stejně jako tomu bylo u trestných činů i zde nabývá parametr kladných hodnot. Správní delikty jsou v podstatě přestupky, které jsou však projednávány správními orgány. Správní delikt tak stejně jako trestný čin může znamenat vyšší výnos plynoucí z výše sazby za příslušný čin. Jak již bylo uvedeno ICP Praha – Ruzyně ve statistikách odlišuje přestupky a správní delikty. Jaký je však mezi nimi rozdíl, když jak bylo řečeno, správní delikt je v podstatě také přestupkem? Obě formy jsou porušení práva na úseku státní správy, rozdíl mezi nimi je dán příslušným pojmenováním v zákoně a také způsobem projednání. Přestupek musí být výslovně zákonem pojmenován jako přestupek, následně je pak projednáván na základě správního řádu, ale také se řídí zákonem o přestupcích. Správní delikt je řešen pouze na základě správního řádu. Na tomto základě je tak ve statistikách oddělován přestupek a správní delikt.

Správní delikty jsou na rozdíl od přestupků v kladné podobě parametru, čili s jejich růstem rostou také výnosy plynoucí do státního rozpočtu. Je tak zcela zřejmé, že u správního deliktu se jedná buď o vyšší sazby, čili výnosy jsou vyšší, nebo jsou nižší náklady na správní řízení, čili výnosy nejsou tak zatěžovány a do státního rozpočtu je odvedeno víc.

Poslední proměnnou je x_6 , u níž parametr nabývá hodnoty 0,345175. Vzhledem k tomu, že proměnná x_6 je jednotkovým vektorem, znamená to, že výše parametru určuje výši částky odvedené do státního rozpočtu v miliardách za jedno čtvrtletí v případě, že všechny vysvětlující proměnné jsou nulové.

Statistická verifikace

U statistické verifikace je hodnocena zejména statistická významnost odhadnutých parametrů gama. Hodnotíme jednak shodu odhadnutého modelu s daty a dále statistickou významnost jednotlivých odhadnutých parametrů.

Shoda odhadnutého modelu s daty

Shodu odhadnutého modelu posuzujeme dle tzv. koeficientu vícenásobné determinace R^2 . V podstatě je tímto koeficientem ověřováno, jak dobře je endogenní proměnná vysvětlena modelem. Podstatou je rozklad celkového rozptylu vysvětlované proměnné na rozptyl teoretický neboli regresní a rozptyl reziduální.

$$S_y^2 = S_{\hat{y}}^2 + S_u^2$$

Kde:

S_y^2 ... celkový rozptyl vysvětlované proměnné,

$S_{\hat{y}}^2$ ... teoretický rozptyl,

S_u^2 ... reziduální rozptyl.

Pro výpočet koeficientu determinace je nutné získat hodnoty celkového a reziduálního rozptylu, jak vyplývá z následujícího vzorce pro jeho výpočet.

$$R^2 = 1 - S_u^2/S_y^2$$

Pro výpočet těchto dvou rozptylů jsou využívány vzorce pro výpočet celkového rozptylu:

$$S_y^2 = \frac{\sum_{t=1}^n (\hat{y}_t - \bar{y})^2}{n}$$

Pro výpočet reziduálního rozptylu pak vzorec následující:

$$S_u^2 = \frac{\sum_{t=1}^n (y_t - \hat{y}_t)^2}{n}$$

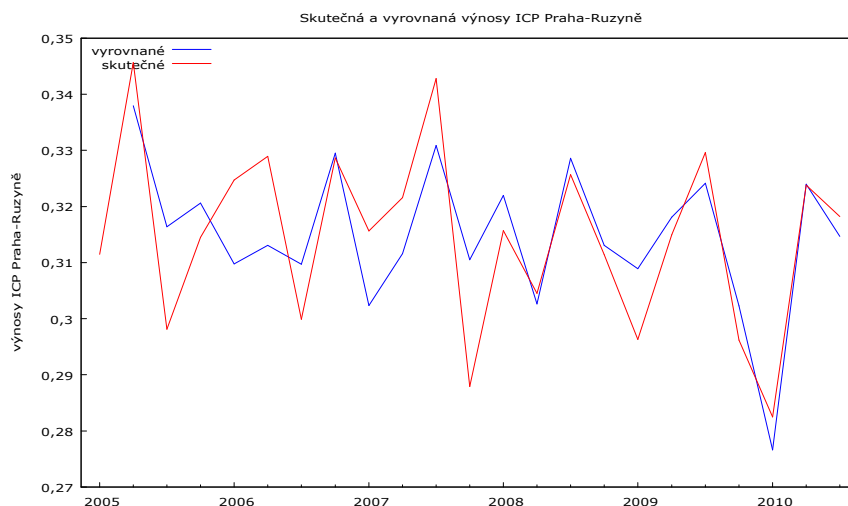
Ve vzorcích jsou využívány hodnoty endogenní proměnné v čase, dále teoretické hodnoty této vysvětlované proměnné ($\hat{y}_t$) a také průměr skutečných hodnot vysvětlované proměnné ($\bar{y}$). Postup výpočtu je dán předchozími vzorci, kdy je nutné stanovit si teoretické hodnoty exogenní proměnné a to dosazením parametrů do příslušné rovnice a vypočtením neznámé y .

$$R^2 = 0,555714034$$

Výsledný koeficient vícenásobné determinace nabývá výše uvedené hodnoty. Tato hodnota se ve většině případů převádí na procenta. V procentech koeficient vícenásobné determinace stanovuje, že změny závisle proměnné (endogenní proměnné) jsou z necelých 56 % dány změnami exogenních proměnných. Je zcela zřejmé, že koeficient nabývá hodnot od 0 do 100 %. Výsledná hodnota koeficientu determinace pro zvolený model se tak pohybuje někde za polovinou možných výsledků. Lehce se tedy pohybuje spíše v polovině, kde daná funkce vcelku vystihuje zkoumaný vztah. Tento bod, kdy daná funkce plně vystihuje zkoumaný vztah je dána výsledkem 1, neboli 100 %.

Při zpracování dat v aplikaci gretl bylo vytvořeno několik zajímavých grafů popisujících vývoj skutečných a teoretických hodnot a také vývoj reziduí v závislosti na čase. Pro tuto verifikaci byly využity teoretické hodnoty endogenní proměnné. Tyto hodnoty a jejich vývoj jsou na následujícím grafu č. 9 dány do spojitosti se skutečnými hodnotami vysvětlované proměnné. Vzdálenost mezi zobrazenými křivkami udává velikost náhodné složky u_t .

Graf č. 9: Vývoj skutečných a vyrovnaných hodnot vysvětlované proměnné.

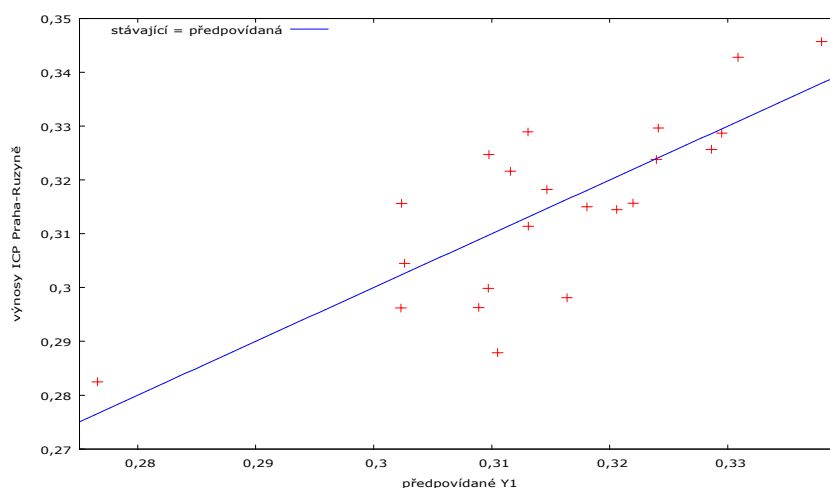

Zdroj: Vlastní zpracování, aplikace Gretl.

Následující graf č. 10 vyjadřuje také vývoj skutečných a předpovědaných, neboli teoretických hodnot tentokrát však dané do vzájemné souvislosti, kdy teoretické hodnoty

tvoří přímku a skutečné hodnoty se nachází v určité vzdálenosti od této přímky. V případě, že se skutečné hodnoty rovnají teoretickým, tvoří společně přímku.

Graf č. 10: Skutečné hodnoty endogenní proměnné k vyrovaným hodnotám.

Zdroj: Vlastní zpracování, aplikace Gretl.

Další graf č. 11 znázorňuje samostatný vývoj náhodné složky v čase. Je viditelné, že hodnota reziduí kolísá kolem nulové hodnoty. Náhodná složka, jak již bylo osvětleno, je rozdílem mezi skutečnými hodnotami endogenní proměnné uvedené v tabulce podkladových dat a mezi hodnotami teoretických hodnot této proměnné, které jsou dopočítány po odhadnutí strukturálních parametrů sestaveného modelu. Smyslem běžné metody nejmenších čtverců je minimalizovat tuto hodnotu neboli minimalizovat vzdálenost mezi skutečnými a teoretickými hodnotami vysvětlované proměnné. Pokud je dosaženo minimalizace této vzdálenosti, dochází v podstatě k sestavení modelu, který co možná nejlépe vystihuje řešenou problematiku. A také nejlépe vysvětluje endogenní proměnnou. Výše této náhodné proměnné určuje vliv všech ostatních proměnných, které nebyly do modelu zahrnuty. Jedná se tedy o faktory ovlivňující výši výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu. Dále je v této hodnotě obsažena chyba z měření podkladových údajů.

Graf č. 11: Vývoj hodnot reziduí v čase.

Zdroj: Vlastní zpracování, aplikace Gretl.

Testování statistické významnosti strukturálních parametrů

Významnost jednotlivých odhadnutých parametrů je testována pomocí tzv. t-testu. Při využití t-testu dochází v podstatě k ověřování stanovené hypotézy. Pro testování statistické významnosti strukturálních parametrů byly zvoleny následující hypotézy:

Jako **nulová hypotéza:**

H_0 : γ_{it} je statisticky nevýznamný.

Jako **alternativní hypotéza:**

H_a : γ_{it} je statisticky významný.

Požadavkem pro zvolený model je zamítnutí nulové hypotézy pro většinu strukturálních parametrů a současně tedy potvrzení alternativní hypotézy. Jako testová statistika je využívána t-hodnota (t-value).

T-test využívá jako základní testovací kritérium výše uvedenou tzv. t-hodnotu, při jejímž výpočtu je využíván korigovaný reziduální rozptyl. Statistická verifikace

odhadnutých parametrů se provádí pomocí různých metod v závislosti na použité metodě pro odhad těchto parametrů. Pro odhad parametrů tohoto modelu byla využita běžná metoda nejmenších čtverců, z toho důvodu bude přizpůsobena této metodě statistická verifikace. Pro statistickou verifikaci je nutné nejprve vypočítat matici:

$$(\mathbf{X}^T \mathbf{X})^{-1}$$

Tato matice je získána i v průběhu výpočtu běžné metody nejmenších čtverců, je ji možné tedy použít i z těchto výpočtů. Dále je nutné spočítat již jmenovaný korigovaný reziduální rozptyl, jenž je získán na základě výpočtu:

$$\bar{S}_u^2 = \frac{\sum (y_{sk.} - y_{teor.})^2}{n - p}$$

Jak je ve vzorci viditelné je nutné určit skutečné hodnoty endogenní proměnné modelu, dále teoretické hodnoty této endogenní proměnné, které jsou získány výše uvedeným postupem, kdy jsou do odhadnuté rovnice postupně za proměnné x dosazovány příslušná data z tabulky podkladových údajů a vyčíslovány tak teoretické hodnoty pro jednotlivé roky. Korigovaný reziduální rozptyl pro řešený model byl vypočten ve výši **0,000196613**. Dále je vypočtena hodnota rozptylu odhadnutých parametrů dle vzorců:

$$S_{ij} = \bar{S}_u^2 (X^T X)^{-1}$$

$$S_{bi} = \sqrt{S_{ij}}$$

$$t - \text{hodnota} = \frac{|\gamma_{it}|}{S_{bi}}$$

Kdy na základě těchto vzorců je vypočtena t-hodnota ke každému parametru a tato t-hodnota je následně porovnávána s tabulkovou hodnotou pro příslušnou zvolenou hladinu významnosti α . Pro bližší osvětlení S_{ij} , jsou jednotlivé prvky z hlavní diagonály matice vynásobené zjištěnou výší korigovaného reziduálního rozptylu. S_{bi} je značeno jako standardní chyba odhadnutých parametrů.

Hodnoty vypočtených t-hodnot:

Tabulka č. 7: Tabulka vypočtených t-hodnot.

2,340536
1,405087
1,681045
2,23027
2,073687
13,60753

Zdroj: Vlastní zpracování.

Výše uvedené hodnoty jsou dále srovnávány, dle uvedeného postupu, s tabulkovými hodnotami, které jsou nalezeny v tabulce kritických hodnot rozdělení pro t-test. V uvedené tabulce jsou hodnoty hledány dle zvolené hladiny významnosti α a dle vypočtených stupňů volnosti. Pro uvedený model byla zvolena hladina významnosti α na úrovni 0,10. Tato hladina významnosti vyjadřuje, s jakou pravděpodobností je parametr statisticky významný v případě, že $t < t_{\alpha}$. Počet stupňů volnosti v tomto případě zjištěn ve výši 18, neboť je zjištěn jako $(n-p)$, čili počet pozorování po odečtení počtu odhadovaných parametrů včetně konstanty. Počet stupňů informuje o množství náhodnosti ve využívaných datech.

Po určení příslušných dat potřebných k nalezení tabulkových hodnot, byly nalezeny příslušné hodnoty ve výši:

Tabulka č. 8: Nalezené tabulkové hodnoty ($\alpha = 0,10$, $n-p = 18$)

1,7341
1,7341
1,7341
1,7341
1,7341
1,7341

Zdroj: Vlastní zpracování.

Po určení všech potřebných hodnot dochází k vyhodnocení, kdy jsou potvrzovány či zamítány zvolené hypotézy. Postup vyhodnocení lze znázornit jako:

$$t - \text{hodnota} > t_1 - \frac{\alpha}{2} (T-K)$$

Takto znázorněný postup a získaný výsledek vede k zamítnutí nulové hypotézy. V tomto případě nabývá vypočtená t-hodnota vyšších hodnot nežli hodnota zjištěná tabulkově. Při zamítnutí nulové hypotézy pak dochází k potvrzení, že daný odhadnutý strukturální parametr je strukturálně významný. Ve vzorci vyjádřené (T-K) vyjadřuje stejně jako dříve uvedené (n-p) počet stupňů volnosti daného modelu.

Druhou možností je výsledek:

$$t - \text{hodnota} < t_1 - \frac{\alpha}{2} (T-K)$$

Tento druhý případ reprezentuje možnost, kdy vypočtená hodnota je nižší nežli tabulkově určená hodnota. V tomto případě se nulová hypotéza nezamítá a daný strukturální parametr je statisticky nevýznamný.

Po srovnání tabulek č. 7 a č. 8 tak dochází v podstatě k porovnání na základě uvedených nerovnic a je určena statistická významnost či nevýznamnost odhadnutých parametrů. Vyhodnocením je tak získán poznatek, že statisticky nevýznamnými jsou odhadnuté strukturální parametry proměnných x_2 a x_3 neboli γ_{12} a γ_{13} . Ostatní odhadnuté strukturální parametry exogenních proměnných jsou statisticky významné.

Ekonometrická verifikace

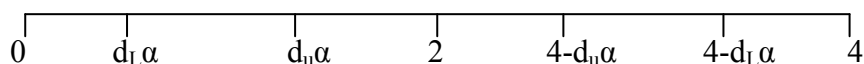
Dále byl proveden Durbin-Watsonův test, na jehož základě je zjištěno, zda je model prostý autokorelace reziduí. Důsledky přítomnosti autokorelace jsou především, že odhadnuté parametry jsou nestranné a konzistentní, ale nejsou nejlepší, čili není splněno celé pravidlo, aby odhad parametrů byl BLUE. Dalším důsledkem autokorelace může být, že odhadnutá variančně-kovarianční matice $(X^T X)^{-1}$ je zkreslená a tudíž i odhad parametrů a následné testování významnosti parametrů je zavádějící. Případnou autokorelaci v modelu je možno odstranit přespecifikováním celého modelu a to buď zahrnutím další podstatné proměnné, která mohla být opomenuta, nebo volbou správné funkční formy modelu. Další možností jak odstranit autokorelaci reziduí je zahrnutím zpožděné hodnoty, případně zpožděných hodnot závislé proměnné mezi vysvětlujícími.

K odhalení případné autokorelace reziduí je využíván jmenovaný Durbin-Watsonův test, kdy jsou opět stanoveny počáteční hypotézy a vypočtena testová statistika. Testová statistika tohoto testu má následující podobu:

$$DW = \frac{\sum_{t=2}^n (u_t - u_{(t-1)})^2}{\sum_{t=1}^n u_t^2}$$

Kdy je v podstatě využívána hodnota u , neboli náhodná složka, která je v daném případě rovna rozdílu skutečných hodnot endogenní proměnné a jejich teoretických hodnot, zjištěných vypočtením z odhadnutého modelu. V uvedeném modelu byla vypočtena hodnota testové statistiky ve výši 2,14103. Pro zhodnocení výsledků testu je možné opět porovnávat danou hodnotu s tabulkovými hodnotami, v určité oblasti lze však také využít zjednodušenou pomůcku zobrazenou na nákrese:

Na základě schématu, lze určit výsledky testu, které jsou rozdílné na základě stanoveného intervalu. Hodnota $d_L\alpha$ je dolní kritickou hodnotou DW – testu. $d_U\alpha$ je horní kritickou hodnotou DW – testu na hladině významnosti α . Prvním intervalem je $(0; d_L\alpha)$ kdy je zamítnuta nulová hypotéza a v modelu je přítomna pozitivní autokorelace. Dalším intervalem s podobným výsledkem, kdy je nulová hypotéza zamítnuta je druhý konec schématu a interval $(4 - d_L\alpha; 4)$, kdy je však v modelu přítomna autokorelace negativní. Další dva intervaly, které dávají stejný výsledek, jsou interval $(d_L\alpha; d_U\alpha)$ a $(4 - d_U\alpha; 4 - d_L\alpha)$, kdy je daný test neprůkazný. Zbývající dva intervaly $(d_U\alpha; 2)$ a $(2; 4 - d_U\alpha)$ jsou ty, v nichž je nulová hypotéza přijímána za platnou a model je prostý autokorelace reziduí.

Pro jednoduchost lze použít orientační metodu neboli metodu palce, dle níž, pokud se testová statistika nachází v intervalu $(1,8; 2,2)$, je nulová hypotéza potvrzena a model je prostý autokorelace reziduí. Dle této orientační metody se vypočtená hodnota testové statistiky DW – testu nachází v tomto intervalu a je možné říci, že v modelu se nenachází autokorelace reziduí.

V průběhu všech provedených verifikací a to ekonomické, statistické i ekonometrické nebyl nalezen žádný významný problém, byly proto dále určeny jednotlivé elasticity a s modelem může být dále pracováno například k simulaci scénářů.

7.3.9 Aplikace modelu

Po sestavení ekonometrického modelu, zjištění všech charakteristik, odhadnutí parametrů a dostatečné verifikaci zůstává na tvůrci rozhodnutí, zda je model možné využít, případně jak. Pokud je rozhodnuto model nevyužít, tvůrce se vrací v podstatě na začátek a model je celý přeformulován či sestaven jinak. Pro využití jednotlivých ekonometrických modelů jsou stanovovány tři základní oblasti jejich aplikace, kterými jsou prognózování, využití modelu v oblasti strukturální analýzy a dále použití modelu při simulaci scénářů.

Pro sestavený model a jeho aplikaci se zdají být nejpřijatelnější dvě oblasti využití, jimiž jsou oblast prognózování a oblast využívající ekonometrický model pro simulaci scénářů. Pro aplikaci modelu a obzvláště při využití v simulaci scénářů jsou velmi často využívány tzv. elasticity neboli pružnosti. V podstatě se jedná o podobnou interpretaci, jako je tomu u strukturálních parametrů, které vyjadřují vliv změny vysvětlující proměnné na vysvětlovanou proměnnou v jednotkách, v případě elasticity se pak jedná taktéž o vyjádření vlivu změny, ale v procentech.

Obecný vzorec pro výpočet elasticity:

$$E = \frac{\delta y}{\delta x_i} \times \frac{x_i}{\hat{y}}$$

Jednotlivé elasticity budou vyjadřovány na základě odhadnuté rovnice, která má podobu:

$$y_{1t} = 0,00006x_{1t} + 0,00002x_{2t} + 0,00010x_{3t} + 0,00002x_{4t} + 0,00009x_{5t} + 0,34518$$

První část vzorce vyjadřující podíl změny endogenní proměnné k exogenní proměnné lze zaměnit příslušným odhadnutým strukturálním parametrem, který obecně tuto změnu vyjadřuje. Pokud je i dále pracováno pouze v obecné rovině je pak za další část vzorce dosazena průměrná hodnota příslušné exogenní proměnné k průměrné hodnotě endogenní proměnné.

Elasticita pro proměnnou x_1 počet přestupků zjištěných ICP Praha - Ruzyně

$$e_{(x_1)} = \frac{\partial y_{1t}}{\partial x_{1t}} \frac{x_{1t}}{\hat{y}}$$

Vypočtená hodnota elasticity nabývá hodnoty - 0,147 neboli lze říci, že zvýší-li se počet přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně o jedno procento poklesnou celkové výnosy plynoucí z ICP Praha – Ruzyně o 0,147 %. Bližší interpretace vztahu ve vývoji těchto proměnných byla popsána v ekonomické verifikaci odhadu jednotlivých strukturních proměnných.

Elasticita pro proměnnou x_2 počet provedených kontrol osob provedených ICP Praha - Ruzyně

$$e_{(x_2)} = \frac{\partial y_{1t}}{\partial x_{2t}} \frac{x_{2t}}{\hat{y}}$$

Další elasticita se týká proměnné x_2 , tedy počtu provedených kontrol osob provedených ICP Praha – Ruzyně. Tato elasticita nabývá hodnoty - 0,0008. Opět lze i tuto elasticitu interpretovat jako procentuální vývoj vysvětlované proměnné při jednoprocenní změně vysvětlující proměnné. Stejně se vypočítávají i další elasticity pro jednotlivé exogenní proměnné, které se obdobně interpretují a v podstatě kopírují vysvětlení ekonomické verifikace u odhadu strukturálních parametrů.

Vytvořený a odhadnutý model by bylo nejvhodnější využít pro modelování různých scénářů, v podstatě tak predikovat situace, kdy se změní některá z vysvětlujících případně vysvětlovaná proměnná za jinak nezměněných podmínek, nebo dojde ke změnám více proměnných. Příklady tvorby scénářů mohou být například:

Jak by se změnilы výnosy ICP Praha - Ruzyně, ceteris bambus, jestliže by se ve třetím čtvrtletí roku 2006 zvýšily trestné činy řešené ICP Praha – Ruzyně o 5 %?

Tabulka č. 9: 3. Čtvrtletí roku 2006 z tabulky podkladových dat.

2006Q3	0,29987	793	20	-17	26	227	1
--------	---------	-----	----	-----	----	-----	---

Zdroj: Vlastní zpracování.

Z tabulky podkladových dat byl vytržen řádek týkající se hodnot jednotlivých proměnných pro třetí čtvrtletí roku 2006. V případě, že dojde ke změně proměnné x_2 , tedy kontroly osob, o 5 %, dojde k zvýšení původní hodnoty 20 o 5 %, tedy na úroveň 21. Nový řádek tak bude vypadat následovně:

Tabulka č. 10: 3. Čtvrtletí roku 2006 zvýšení proměnné x_2 o 5 %.

2006Q3	x	793	20	-17,85	26	227	1
--------	---	-----	----	--------	----	-----	---

Zdroj: Vlastní zpracování.

Místo hodnoty y_{1t} je v tomto případě umístěn křížek, neboť se jedná o neznámou, která bude dopočtena. Dosazením do odhadnuté rovnice tak bude zjištěna nová hodnota výše výnosů ICP Praha – Ruzyně, která bude ve výši 0,314688. Oproti původní hodnotě tak došlo k navýšení o 0,014818.

Podobně jako v tomto předchozím případě lze modelovat různé situace, kdy se nemusí měnit pouze jedna proměnná, ale dochází k různým změnám různých proměnných a to i současně. K tomuto modelování změn je využíváno výše uvedených vypočtených elasticit.

7.3.10 Zhodnocení

V rámci cílů a metodiky práce byly stanoveny dva základní cíle, kdy prvním z nich bylo vypočítat výši celkových příjmů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně a zjistit o jak velkou položku se jedná v porovnání s ostatními příjmovými položkami státního rozpočtu. V rámci vlastní práce bylo zjištěno, že tyto výnosy plynoucí z jednoho útvaru cizinecké policie netvoří podíl ani jednoho procenta z celkových příjmů, v porovnání s ostatními, především daňovými položkami se tato položka zdá jako zanedbatelná. Je nutné však říci, že se jedná o skutečné výnosy pouze jednoho útvaru, kdy těchto útvarů zabývajících se trestnou činností cizinců je území ČR mnoho.

Druhým cílem pak bylo sestavit ekonometrický model a zjistit vliv jednotlivých vysvětlujících proměnných na vysvětlovanou proměnnou, kterou byly v tomto případě stanoveny výnosy ICP Praha – Ruzyně.

Ekonometrický model je sestaven pro vysvětlovanou proměnnou výnosy plynoucí z Inspektorátu cizinecké policie Praha – Ruzyně do státního rozpočtu. V rámci modelu byly zhodnoceny vlivy jednotlivých zvolených faktorů na tuto vysvětlovanou proměnnou. Zvolené faktory byly do modelu zahrnuty jako vysvětlující proměnné. Těmito faktory zahrnutými do modelu jsou počet spáchaných přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně, počet kontrol osob provedených ICP Praha – Ruzyně, počet spáchaných trestných činů řešených ICP Praha – Ruzyně, počet správních vyhoštění provedených ICP Praha – Ruzyně a počet správních deliktů řešených ICP Praha – Ruzyně. Odhadnutí modelu běžnou metodou nejmenších čtverců byly zjištěny jednotlivé strukturální parametry pro dané proměnné a zjištěn tak vliv jednotlivých vysvětlujících proměnných na vysvětlovanou proměnnou. Tyto parametry a jejich vliv byly nejprve ekonomicky verifikovány, kdy byla řešena jejich intenzita i směr. Při verifikaci byla zohledňována jednak výše výnosů, která plyne z jednotlivých vysvětlujících proměnných, ale také výše nákladů, které jsou s tímto úkonem spojeny. V některých případech, tak bylo zjištěno, že daná vysvětlující proměnná má na celkové výnosy negativní vliv, ač by se na první pohled zdálo, že tomu bude naopak.

Po provedení ekonomické verifikace byla provedena verifikace statistická, kdy byl využit především T-test, byla stanovena nulová i alternativní hypotéza a určeno, které odhadnuté strukturální parametry lze považovat za statisticky významné, a které nikoliv. Výsledkem tohoto testu bylo, že statisticky nevýznamné jsou parametry proměnných x_2 a x_3 . Tedy dva ze šesti odhadnutých parametrů jsou nevýznamné.

Dále byla provedena také verifikace ekonometrická, kdy bylo využito Durbin – Watsonova testu, v rámci něhož by byla odhalena případná existence autokorelace reziduí v modelu. Tímto testem byla zjištěna nepřítomnost autokorelace a model tak mohl být využit dále.

V posledním kroku vlastní práce byla vyřešena možná aplikace modelu, kdy je uveden příklad výpočtu elasticity proměnných modelu, které vyjadřují stejně jako strukturální parametry vliv vysvětlované proměnné na vysvětlující proměnnou, v tomto případě však procentuálně. Jako možné využití modelu v praxi bylo navrženo

jeho využití pro tvorbu scénářů a možnou predikci vývoje jednotlivých proměnných v závislosti na změnách jiných proměnných.

8 Závěr

Ekonomické dopady právního postihu cizinců jsou velmi široké téma, pokud se však jedná pouze o dopad samotného právního postihu, pak je tento dopad nejvíce viditelný na výnosech plynoucích do státního rozpočtu z udělených pokut, ale současně také ve vysokých nákladech státu na toto stíhání. Právní postih cizinců v sobě zahrnuje velké množství zainteresovaných orgánů, počínaje jednotlivými ministerstvy, která problematiku řídí, přes soudy, státní zástupce až po útvary Policie České republiky, vykonávající konkrétní akce v terénu. Stejně jako velké množství orgánů existuje velké množství zákonů, kterými je nutné se při tomto postihu řídit. Celá oblast pobytu cizinců je upravena zákonem o pobytu cizinců, pokud se jedná o právní postih, pak je samozřejmě nutné využít také trestní zákoník a mnoho dalších zákonů. Celá tato oblast je tedy velmi složitá a je náročné se v ní orientovat.

V práci bylo spolupracováno s Inspektorátem cizinecké policie Praha – Ruzyně a tedy řešeny jejich výnosy z pokut. Bylo zjištěno, že výnosy plynoucí od tohoto útvaru netvoří příliš vysokou částku a tvoří tak pouhé necelé jedno procento celkových příjmů státního rozpočtu. Nejedná se tedy o položku výrazně ovlivňující státní rozpočet. Při hodnocení této výše výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně je nutné si uvědomit, že se jedná o výnosy plynoucí z jednoho útvaru, nikoliv ze všech útvarů a orgánů, které se právním postihem cizinců zabývají. Tato částka zahrnující všechny útvary Policie České republiky i další orgány, by pak jistě byla neporovnatelně vyšší, tyto údaje však nebylo možné získat.

Dále byla řešena otázka vlivu jednotlivých faktorů na celkovou výši výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně do státního rozpočtu. Jako tyto ovlivňující faktory bylo zvoleno celkem 5 proměnných, mezi kterými je počet přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně, počet kontrol osob provedených tímto inspektorátem a další. Vliv těchto proměnných na celkové výnosy byl zjišťován za pomoci sestavení ekonometrického modelu. Ekonometrický model byl sestaven pouze jednoduchý ekonometrický, kdy byla za vysvětlovanou proměnnou dosazena celková výše výnosů plynoucích z ICP Praha – Ruzyně. Na základě odhadnutí modelu běžnou metodou nejmenších čtverců, byl odhalen vliv jednotlivých faktorů. Při hodnocení a verifikaci jednotlivých odhadnutých parametrů bylo přihlíženo jednak k odhadované výši výnosů plynoucích z jednotlivých úkonů cizinecké policie, kterými byly v podstatě vysvětlované proměnné, a dále bylo

přihlíženo k předpokládané výši nákladů, které musí být na úkon vynaloženy. Dochází tak k výsledkům, kdy například výše celkových přestupků řešených ICP Praha – Ruzyně snižuje hodnotu endogenní proměnné. Ač by se na první pohled zdálo, že tato proměnná bude jistě hodnotu výnosů ICP Praha – Ruzyně zvyšovat, jedná se o proměnnou, která v sobě zahrnuje nepříliš vysoké výnosy plynoucí z udělených pokut, dále jsou sem zahrnovány také přestupky, kdy nebyla vybrána žádná pokuta a přestupek byl řešen pouze domluvou. Dále jsou hodnoceny také náklady spojené s tímto úkonem, kdy v případech řešených domluvou nejsou náklady kompenzovány vůbec a v ostatních případech výnosy nemusí vždy převýšit náklady. Je nutné zohlednit složitost přestupku, dobu řešení a mnoho dalších faktorů, na základě kterých by mohl být sestaven další ekonometrický model, případně současný model mohl být rozšířen na model simultánní. Otázkou zůstává, zda by veškerá data, která vysvětlují současné vysvětlující proměnné a zpřesňují tak celý model, bylo možné zajistit a vyplnit tak novou podkladovou tabulku.

Současný odhadnutý model byl navržen pro aplikaci do praxe, kdy je možné využít model pro modelování různých scénářů. Tyto scénáře vyjadřují změny jednotlivých proměnných v závislosti na změnách jiných proměnných, kdy tyto změny mohou být různými způsoby kombinovány. Pro vyjadřování a výpočet těchto změn mohou být využity jednak vypočtené elasticity, vyjadřují procentuální změnu vysvětlované proměnné v závislosti na jednoprocentní změně vysvětlující proměnné. Další možností je pouhé přepočtení změn vybraných proměnných, jejich dosazení do odhadnuté rovnice a dopočítání změny jiné proměnné. Model je tak možné využít k predikování vývoje jednotlivých proměnných pokud se jiné proměnné mění určitým způsobem.

Ekonomické dopady právního postihu cizinců tak byly v práci spatřovány především v ovlivňování výše státního rozpočtu, dále v ovlivňování problematiky zaměstnanosti a dalších okruzích. Byla řešena také problematika nelegální migrace, zaměstnávání tzv. „na černo“ a otázka regularizace jako možného řešení. Kdy toto řešení není viděno jako zcela optimální, ačkoliv má své přednosti, má i své nedostatky. Je otázkou, zda je lepší řešení cestou represivních opatření uplatňujících pro právní postih cizinců, tak i jako omezování nelegální migrace. Nebo se dát cestou regularizace, kdy cizincům bude zlegalizován pobyt, ale dojde tak v podstatě k pouhému zkreslení statistik vykreslujících vývoj nelegální migrace, ale nebudou řešeny její příčiny.

9 Seznam použitých zdrojů

9.1 Knižní publikace:

1. CÍSAŘOVÁ D., FENYK J., GRÍVNA T. a kol. *Trestní právo procesní*. Praha: Edice vysokoškolské právnické učebnice, 2008. ISBN 978-80-7353-348-5.
2. JELÍNEK, J. a kolektiv. *Trestní právo hmotné*. Vydání 2. Praha: Linde Praha, a.s., 2006. ISBN 80-7201-630-X.
3. NOVOTNÝ O., VANDUCHOVÁ M. a kol. *Trestní právo hmotné – I. Obecná část*. Vydání 5. Praha: ASPI, a.s., 2007. ISBN 978-80-7357-261-7
4. PEKOVÁ J., PILNÝ J., JETMAR M. *Veřejná správa a finance veřejného sektoru*. Praha: ASPI, a.s., 2005. ISBN 80-7357-052-1.

9.2 Právní předpisy

1. *Správní řád* (Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád). Dostupné online na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/spravni_rad/>.
2. *Trestní řád* (Zákon č. 141/1961 Sb., o trestním řízení soudním). Dostupné on-line na <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni_rad/>.
3. *Trestní zákoník* (Zákon č. 40/2009 Sb.). Dostupné on-line na <<http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>> [cit. 2011-02-13].
4. Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky ve znění pozdějších předpisů.

9.3 Internetové zdroje

1. DOLEČEK, Marek. *Přestupky a správní delikty v podnikání* [on-line]. 2010-06-18 [cit. 2011-02-14]. Dostupný na [www: <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/prestupky-spravni-podnikani-opu/1000818/51681/>](http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/orientace-v-pravnich-ukonech/prestupky-spravni-podnikani-opu/1000818/51681/)
2. JELÍNKOVÁ, Marie. *Regularizace nelegální migrace* [on-line]. 2003 [cit. 2011-02-14]. Dostupné na [www: <http://www.migraceonline.cz/temata/regularizace/>](http://www.migraceonline.cz/temata/regularizace/).
3. *Krajské soudy v ČR* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-12]. Dostupný na [www: <http://www.krajskysoud.cz/>](http://www.krajskysoud.cz/).

3. Ministerstvo financí České republiky. *Informace dle zákona č. 106/1999 Sb.* [on-line]. 2005 [cit. 2011-02-12]. Dostupné na [www: <http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mn_informace_dle_zakona.html>](http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/mn_informace_dle_zakona.html).
4. Ministerstvo práce a sociálních věcí. *Zpráva o činnosti resortu práce a sociálních věcí od května 2009 do června 2010* [on-line]. 2010-07 [cit. 2011-02-10]. Dostupný na [www: <http://www.mpsv.cz/files/clanky/8985/ZC_kveten09-cerven10.pdf>](http://www.mpsv.cz/files/clanky/8985/ZC_kveten09-cerven10.pdf).
5. Ministerstvo průmyslu a obchodu. *Přehled povinně zveřejňovaných informací* [on-line]. 2010-02-10 [cit. 2011-02-06]. Dostupné na [www: <http://www.mpo.cz/cz/povinne-informace.html>](http://www.mpo.cz/cz/povinne-informace.html).
6. Ministerstvo spravedlnosti České republiky. *Důležité informace o ministerstvu spravedlnosti České republiky* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-10]. Dostupný na [www: <http://www.ministerstvo-spravedlnosti.cz/>](http://www.ministerstvo-spravedlnosti.cz/).
7. Ministerstvo spravedlnosti České republiky. *Soudy* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-10]. Dostupný na [www: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>](http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx).
8. Ministerstvo spravedlnosti České republiky. *Soudy* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-10]. Dostupný na [www: <http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx>](http://portal.justice.cz/Justice2/Uvod/Soudy.aspx).
9. Ministerstvo vnitra České republiky. *Působnost ministerstva* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-8]. Dostupný na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-pusobnost-ministerstva.aspx).
10. Ministerstvo vnitra České republiky. *Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců* [on-line]. 2003-01-13 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/zasady-politiky-vlady-v-oblasti-migrace-cizincu.aspx).
11. Ministerstvo vnitra České republiky. *Zpráva o situaci v oblasti migrace a integrace cizinců na území České republiky v roce 2009*. Praha 2010.
12. Ministerstvo zahraničních věcí České republiky. *Zpráva o zahraniční politice České republiky leden – prosinec 2009*, Praha 2010
13. Nejvyšší soud České republiky. *O Nejvyšším soudu* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-12]. Dostupné na [www: <http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/ONEjvyssimsoudu~Obecnoinformace?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Obecn%C3%A9%20informace&lng=>](http://www.nsoud.cz/JudikaturaNS_new/ns_web.nsf/Edit/ONEjvyssimsoudu~Obecnoinformace?Open&area=O%20Nejvy%C5%A1%C5%A1%C3%ADm%20soudu&grp=Obecn%C3%A9%20informace&lng=>)

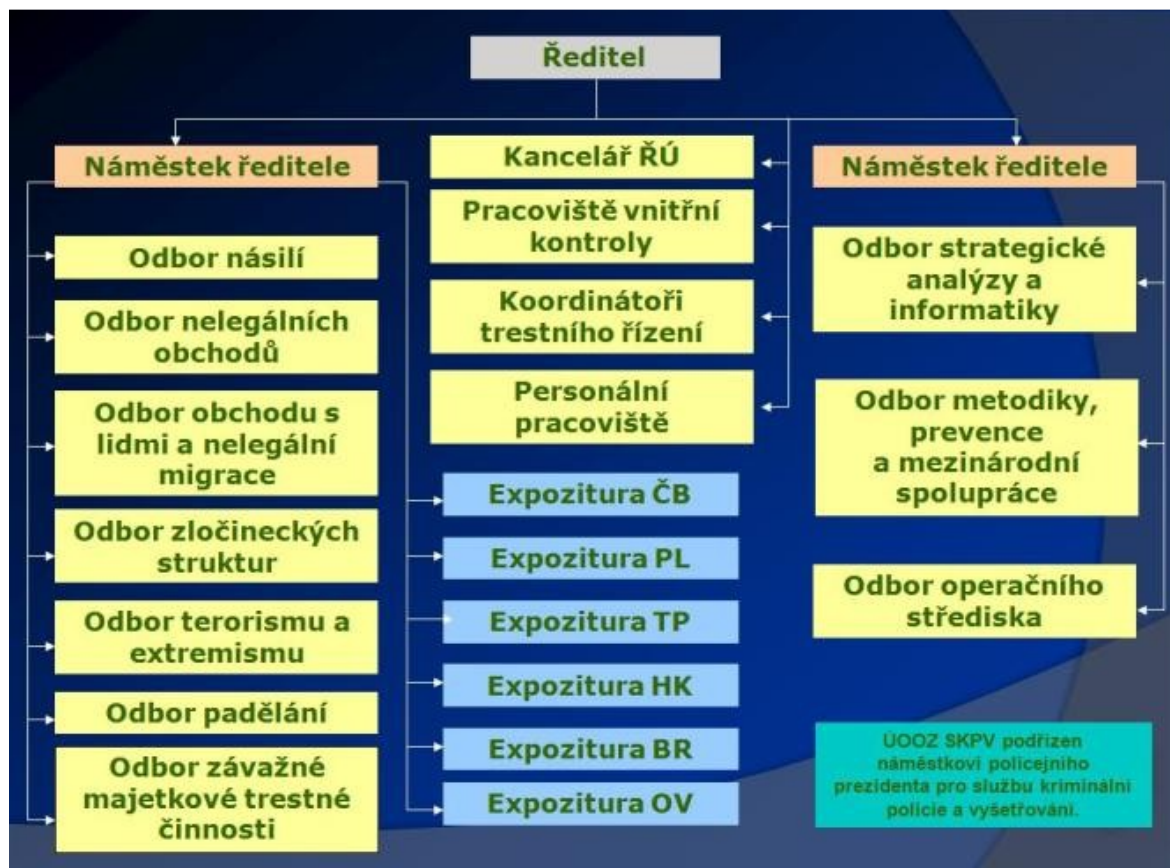
14. Nejvyšší státní zastupitelství. *Základní informace* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-11]. Dostupný na [www: <http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=455>](http://portal.justice.cz/nsz/hlavni.aspx?j=39&o=29&k=455).
15. *Nelegální migrace v ČR* [on-line]. 2008 [cit. 2011-02-14]. Dostupný na [www: <http://mighealth.net/cz/index.php/Neleg%C3%A1ln%C3%AD_migranti>](http://mighealth.net/cz/index.php/Neleg%C3%A1ln%C3%AD_migranti)
16. *Obchodní rejstřík firem* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-11]. Dostupný na [www: <http://www.obchodnirejstrik-zivnostenskyrejstrik.cz/>](http://www.obchodnirejstrik-zivnostenskyrejstrik.cz/).
17. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. *Migrační a azylová politika České republiky* [on-line]. 2010-12-30 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/migracni-a-azylova-politika-ceske-republiky-470144.aspx)
18. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. *Obecný přehled předmětu úpravy zákona o azylu* [on-line]. 2008-11-03 [cit. 2011-02-14]. Dostupný na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/obecnny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azylu.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/obecnny-prehled-predmetu-upravy-zakona-o-azylu.aspx).
19. Odbor azylové a migrační politiky Ministerstva vnitra České republiky. *Odbor azylové a migrační politiky* [on-line]. 2011-01-26 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx>](http://www.mvcr.cz/clanek/odbor-azylove-a-migracni-politiky.aspx).
20. *Okresní soudy v České republice* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-11]. Dostupný na [www: <http://www.okresnisoud.cz/>](http://www.okresnisoud.cz/).
21. Policie České republiky. *Policie České republiky* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx>](http://www.policie.cz/clanek/o-nas-policie-ceske-republiky-policie-ceske-republiky.aspx).
22. Policie České republiky. *Policie České republiky – Služba cizinecké policie* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.policie.cz/clanek/o-nas-831034.aspx>](http://www.policie.cz/clanek/o-nas-831034.aspx).
23. Policie České republiky. *Povinně zveřejňované informace* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-20]. Dostupný na [www: <http://www.policie.cz/clanek/povinne-zverejnovane-informace-136591.aspx>](http://www.policie.cz/clanek/povinne-zverejnovane-informace-136591.aspx).
24. Policie České republiky. *Útvar pro odhalování organizovaného zločinu SKPV* [on-line]. 2010 [cit. 2011-02-13]. Dostupný na [www: <http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-skp-199737.aspx>](http://www.policie.cz/clanek/utvar-pro-odhalovani-organizovaneho-zlocinu-skp-199737.aspx).

25. *Regularizace nelegální migrace v České republice* [on-line]. 2005-11-08 [cit. 2011-02-14]. Dostupné na www: <http://www.uprchlici.cz/ppu/docs/regularizace-nelegalni-migrace-v-cr_20060613143500.pdf>.
26. *Vrchní soudy v České republice* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-12]. Dostupný na www: <<http://www.vrchnisoud.cz/>>.

10 Přílohy

Příloha č. 1: Organizační struktura Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu.....	86
Příloha č. 2: Akční plán boje s nelegální migrací	87
Příloha č. 3: Odsouzení podle vybraných paragrafů trestního zákona – rok 2008.	91
Příloha č. 4: Graf rozčleňující vybraná státní občanství mezi stíhané, obžalované a odsouzené za rok 2008.....	92
Příloha č. 5: Azylové řízení a azylanti.....	93

Příloha č. 1: Organizační struktura Útvaru pro odhalování organizovaného zločinu

Zdroj: <http://www.policie.cz/clanek/organizacni-struktura-uooz-skp.aspx>

Příloha č. 2: Akční plán boje s nelegální migrací

Harmonogram plnění plánu opatření k boji s nelegální migrací

I. Oblast prevence

č.	navrhované opatření	časový harmonogram	gestor	spolupracuje	pozn.
1)	Přijímat opatření směřující k omezování migrace v její nelegální formě odstraňováním příčin přímo v místech jejího vzniku.	průběžně	MZV	MPSV, MF, MV, MŠMT, MPO	zapojit i nevládní a mezinárodní organizace
2)	Získat převahu nad neregulérním zprostředkováváním informací.	30.6.2004 a dále průběžně	MZV	MPSV, MV, MŠMT, MPO, MI	PČR
3)	Monitorovat situaci v zahraničí z hlediska možnosti vzniku migračních vln a průběžně předávat informace o aktuální situaci zainteresovaným orgánům a institucím.	průběžně	MZV	MV	zapojit nevládní a mezinárodní organizace
4)	Pokračovat v realizaci pilotního projektu "Aktivní výběr kvalifikovaných zahraničních pracovníků" a rozvinout jej ve funkční systém migračního managementu a urychlit legislativní změny v závislosti na poznatech pilotního projektu.	průběžně	MPSV		
5)	Změnit praxi při udělování víz k pobytu zjednodušením administrativních úkonů.	do 31.12.2004	MV	MZV, MPSV, MPO, MI	PČR
6)	Zjednodušit možnost získání víza k pobytu nad 90 dnů za účelem zaměstnání tak, aby správní řízení o vízu bylo realizováno současně s řízením o povolení k zaměstnání	do 31.12.2004	MV		
7)	Vytvořit nový model smluv o zaměstnávání mezi ČR jako cílovou zemí a zeměmi původu.	do 30.9.2004	MPSV	MV, MZV	
8)	Užší spoluprací se zeměmi původu urychlit vyhoštění nelegálních migrantů, využívat již existujících readmisních dohod a usilovat o uzavření dalších.	průběžně	MV	MZV, MF	PČR

II. Oblast kontroly a postihů

č.	navrhované opatření	časový harmonogram	gestor	spolupracuje	pozn.
1)	Zintenzívnit a zefektivnit činnost zainteresovaných kontrolních orgánů na území ČR a personálně tyto orgány posílit.	průběžně	MV	MPSV, MPO, MF, MZ,	PČR
2)	Kontroly více zaměřit do míst nejčastějšího výskytu nelegálního zaměstnávání cizinců.	průběžně	MPSV	MV, MF MPO, MS	PČR
3)	Provádět a postupně zintenzívnit kontroly zahraničních fyzických osob (podnikajících podle živnostenského zákona).	průběžně	MPO	MPSV, MF, MV, MZe	PČR
4)	Provádět a postupně zintenzívnit kontroly právnických osob, jejichž statutárními zástupci, členy statutárního orgánu společníky nebo členy jsou cizinci (dále jen podnikatelé).	průběžně	MV	MPSV, MF, MPO	PČR
5)	Důsledně využívat sankce podnikatelům za daňové nedoplatky.	průběžně	MF	MV, MPO	PČR
6)	V maximální míře využívat sankce vůči podnikatelům a zaměstnavatelům za nedoplatky na pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a na pojistném na všeobecném zdravotním pojištění.	průběžně	MPSV	MV, MZ	PČR
7)	Po povinných osobách důsledně vyžadovat úhradu nákladů vzniklých České republice v souvislosti se správním vyhoštěním cizince.	do 30.6.2004 a dále průběžně	MV	MF	PČR
8)	Po zajištění přístupu k nezbytným údajům v informačních systémech orgánů státní správy ověřovat pravost všech údajů a dokladů předkládaných k žádostem o udělení víz k pobytu.	průběžně	MV	MPSV, MPO, MS, MF	PČR

III. Legislativní oblast

č.	navrhované opatření	časový harmonogram	gestor	spolupracuje	pozn.
1)	Analyzovat možnost reakce na “předložení” jakéhokoliv padělaného, pozměněného nebo podvodně získaného dokladu cestou autoremedury rozhodnutí vydávaného ve správním řízení podle zákona o pobytu cizinců na území ČR, popřípadě trestně právním postihem v návrhu nového trestního zákona	31.3.2004	MS	MV	PČR
2)	Iniciovat vydání obecně závazného právního předpisu pro stanovení výše nákladů podle § 123 odst. 5 zákona o pobytu cizinců, a způsob jejich vymáhání.	do 30.6.2004	MV		PČR
3)	Analyzovat možnost rozšíření ustanovení § 3 zákona č. 137/2001 Sb., o zvláštní ochraně svědka a dalších osob v souvislosti s trestním řízením a o změně zákona č. 99/1963 Sb. tak, aby při vyšetřování zvláště závažných TČ spojených s nelegální migrací měla policie možnost motivovat svědky nebo poškozené ke spolupráci i zajištěním legálního pobytu na území České republiky.	do 30.6.2004	MV	MS	PČR

IV. Meziresortní spolupráce

č.	navrhované opatření	časový harmonogram	gestor	spolupracuje	pozn.
1)	Oprávněným orgánům a institucím, jejichž doklady jsou k žádostem ve věcech vstupu a pobytu cizinců přikládány, přispívat k přístupu k nezbytným údajům v informačních systémech v souladu s platnými zákony.	průběžně	MI	MV, MZV, MPSV, MPO, MS, MF, MŠMT	
2)	Zintenzivnit činnost Meziresortního orgánu pro boj s nelegálním zaměstnáváním cizinců na území České republiky.	průběžně	MPSV	MV, MPO, MF	zapojit odborové svazy a svazy zaměstnavatelů

V. Mezinárodní spolupráce

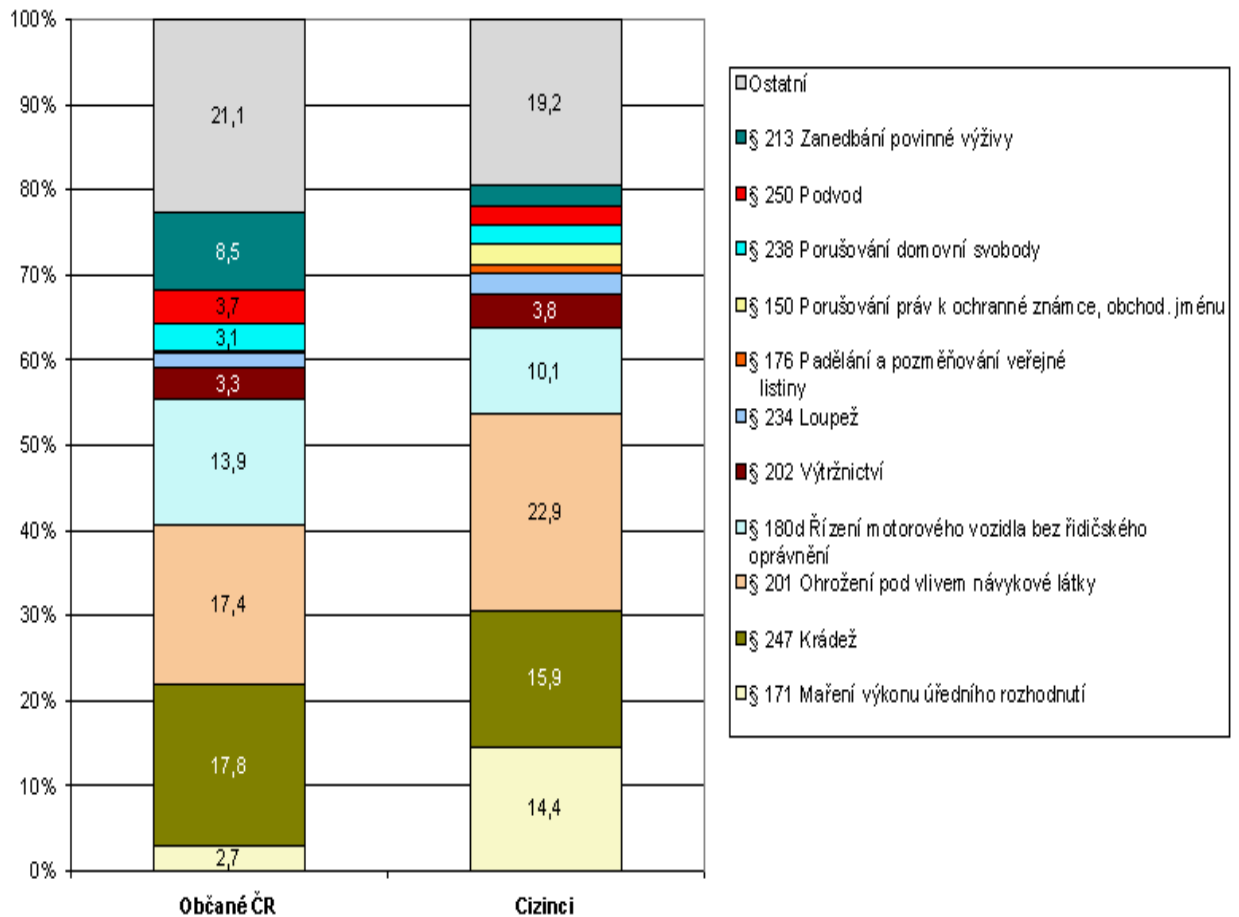
č.	navrhované opatření	časový harmonogram	gestor	spolupracuje	pozn.
1)	Navázat užší spolupráci mezi členskými a přístupujícími zeměmi EU v rámci boje s nelegální migrací.	průběžně	MZV	MV	PČR
2)	Po vstupu do EU resp. Schengenu přistoupit a podílet se na zavádění společného identifikačního systému vízových údajů	průběžně	MZV	MV	PČR
3)	Níže uvedená opatření EU provádět v praxi: a) společné operace na vnějších hranicích Schengenského prostoru b) přístup k pilotním projektům, jichž se mohou zúčastnit všechny zainteresované členské státy c) vytvoření sítě imigračních styčných pracovníků členských států	průběžně	MV	MZV	PČR
4)	Aktivně se účastnit na projektu Evropské pohraniční policie a zřídit společné řízení kontroly hranic.	průběžně	MV	MZV	PČR
5)	Se všemi sousedními státy uzavřít bilaterální dohody o spolupráci policejních orgánů a orgánů působících při ochraně státních hranic v příhraničních oblastech.	průběžně	MV	MZV, MF	PČR
6)	Uzavřít mezinárodní dohody o spolupráci při potírání nepřihlášené výdělečné činnosti a přeshraničního zneužívání sociálních dávek spojených s výdělečnou činností jakož i v oblasti "zapůjčené" práce.	průběžně	MPSV	MPO, MV, MF, MZV	
7)	Rozvíjet vzájemně prospěšné partnerství mezi zeměmi původu, tranzitními zeměmi a Českou republikou s důrazem na účinné stimulování ke spolupráci v oblasti boje s nelegální migrací.	průběžně	MZV	MV	PČR
8)	Vyvíjet tlak na uzavření dvoustranných readmisních dohod se státy, jejichž občané se snaží nelegálně vstupovat na území ČR. Toto úsilí je však třeba podpořit i ze strany Evropské rady.	průběžně	MZV	MV	PČR
9)	Zintenzívnit systém včasného varování včetně zapojení nevládních a mezinárodních organizací.	průběžně	MZV	MV	zapojit nevládní a mezinárodní organizace

Zdroj: *Usnesení vlády České republiky ze dne 4. února 2004*[on-line]. 2004-02-04 [cit. 2011-02-06]. Dostupné na [www: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/ABF17A44EF9AEBD9C12571B6006E39E5>](http://racek.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/ABF17A44EF9AEBD9C12571B6006E39E5).

Příloha č. 3: Odsouzení podle vybraných paragrafů trestního zákona – rok 2008.

Odsouzení podle vybraných paragrafů trestního zákona - rok 2008

Pramen: MSp ČR podle statistických listů soudů

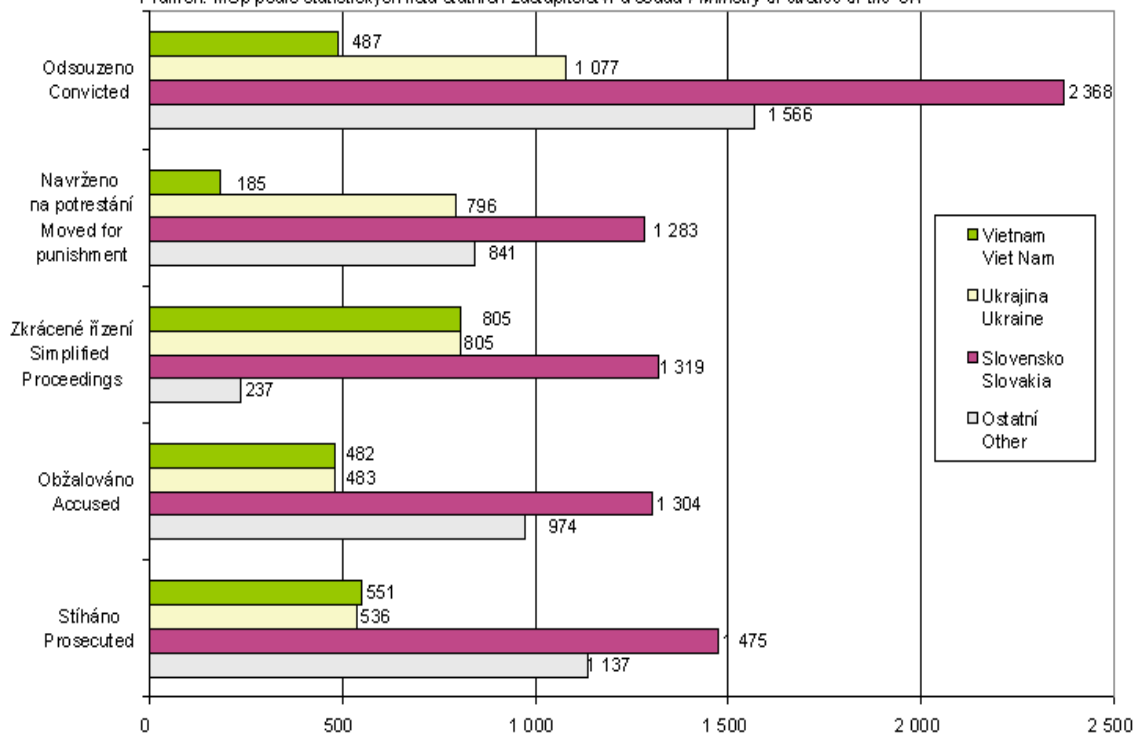
Zdroj: Český statistický úřad. *Odsouzení podle vybraných paragrafů trestního zákona – rok 2008* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-16]. Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/F20049BB91>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/F20049BB91).

Příloha č. 4: Graf rozčleňující vybraná státní občanství mezi stíhané, obžalované a odsouzené za rok 2008.

Vybraná státní občanství - stíhané, obžalované a odsouzené osoby - rok 2008

Selected citizenships: prosecuted, accused and convicted persons; 2008

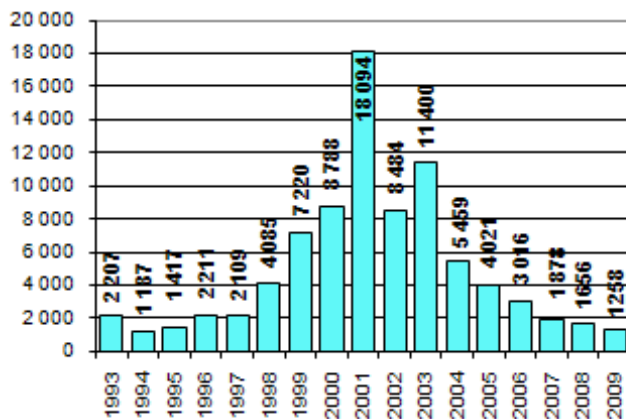
Pramen: MSp podle statistických listů státních zastupitelství a soudů / Ministry of Justice of the CR

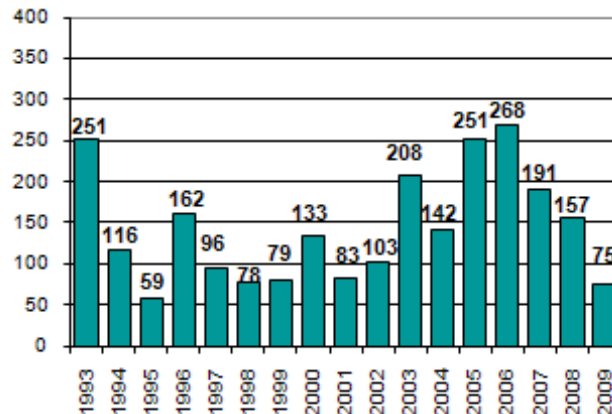
Zdroj: Český statistický úřad. *Kriminalita* [on-line]. 2011 [cit. 2011-02-16]. Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/F200497A05>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/tab/F200497A05).

Příloha č. 5: Azylové řízení a azylanti.

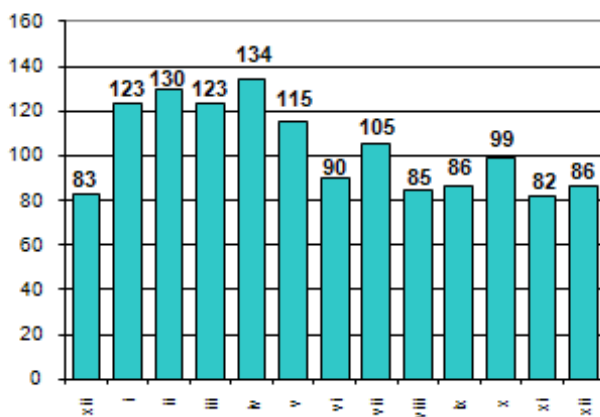
Počet žadatelů o mezinárodní ochranu v ČR 1993 - 2009 (31.12.)

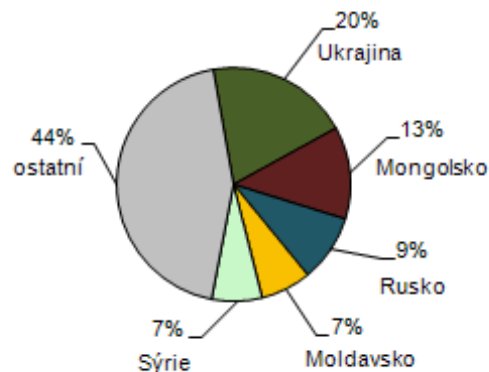
Počet udělených azylů 1993-2009 (31.12.)

Měsíční počty žadatelů o mezinárodní ochranu v období 31.12.2008-31.12.2009

Nejčastější státní občanství žadatelů o mezinárodní ochranu - prosinec 2009

Zdroj: Český statistický úřad. *Azylové řízení a azylanti* [on-line]. 2011-01-31 [cit. 2011-02-16]. Dostupné na [www: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_rizeni_azyl>](http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/kapitola/ciz_rizeni_azyl).